

ที่ระลึก...พิธีเปิด

ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี”

อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์

ที่ระลึก...พิธีเปิด
ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์
๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๘

คำนำ

หนังสือที่ระลึกพิธีเปิด ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นที่ระลึกเนื่องใน พิธีเปิดห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งนับเป็นแห่งที่ ๙๔ ของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้รับพระราชานุญาต ให้ดำเนินการ เพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในวโรกาสที่ทรงพระชนมายุ ๓๖ พรรษาในปีพุทธศักราช ๒๕๓๔

ในวโรกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาเสด็จราชดำเนิน เป็นองค์ประธานในพิธีเปิด ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุด มิได้แก่พสกนิกรชาวจังหวัดบุรีรัมย์และชาวอำเภอหนองกี่

หนังสือที่ระลึกพิธีเปิด ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้รวบรวม เรียบเรียง พระราชประวัติ พระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงคุณประโยชน์นานับประการต่อประเทศชาติในด้านต่างๆ อาทิเช่น ด้านการศึกษา ภาษาและ ประชาสัมพันธ์ และศิลปวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังประกอบไปด้วย ข้อมูลประวัติจังหวัดบุรีรัมย์และข้อมูล เกี่ยวกับอำเภอหนองกี่ ซึ่งเป็นที่ตั้งของ ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอหนองกี่ แห่งนี้

คณะผู้จัดทำ

๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๘

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	๕
พระราชประวัติ	๖
พระอัจฉริยภาพ	๙
พระราชกรณียกิจ	๑๖
ประวัติ ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอหนองกี่	๒๕
ประวัติ จังหวัดบุรีรัมย์	๓๔
กำเนิดพระบรมราชานุสาวรีย์ (ร.๑)	๓๘
ประวัติอำเภอหนองกี่	๔๗
สถานที่ท่องเที่ยวบุรีรัมย์	๕๐
บรรณานุกรม	๖๓

พระราชประวัติ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี เป็นพระราชธิดาในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชสมภพ เมื่อวันเสาร์ที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๘ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต โดยสมเด็จพระสังฆราชเจ้ากรมหลวงวชิรญาณวงศ์ (พระราชอุปัชฌาย์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว) เป็นผู้ถวายพระนามว่า “สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดา กิติวัฒนาตุลโสภาคย์”

เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ ในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการสถาปนาพระอิสริยยศกิติสมเด็จเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดา กิติวัฒนาตุลโสภาคย์ เฉลิมพระนามตามที่จารึกในพระสุพรรณบัฏว่า “สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี” นับเป็นสมเด็จพระเจ้าฟ้าหญิงพระองค์แรกที่ทรงดำรงฐานันดรศักดิ์ที่ “สยามบรมราชกุมารี” แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์

พระองค์มีพระปรีชาสามารถในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านอักษรศาสตร์และดนตรีไทย ซึ่งพระองค์ได้นำมาใช้ในการอนุรักษ์ ส่งเสริม และให้การอุปถัมภ์ในด้านศิลปวัฒนธรรมของประเทศจากพระราชกรณียกิจในด้านศิลปวัฒนธรรมนี้ พระองค์จึงได้รับการทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายพระสมัญญาว่า “เอกอัครราชูปถัมภกมรดกวัฒนธรรมไทย” และ “วิศิษฏ์ศิลปิน”

นอกจากนี้ พระองค์ยังทรงประกอบพระราชกรณียกิจในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการศึกษา การพัฒนาสังคม โดยทรงมีโครงการในพระราชดำริส่วนพระองค์หลายหลากโครงการ ซึ่งโครงการในระยะเริ่มต้นนั้น มุ่งเน้นทางด้านการแก้ปัญหาการขาดสารอาหารของเด็กในท้องถิ่นทุรกันดาร และพัฒนามาสู่การให้ความสำคัญทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาราษฎร

โลกคือมนทिरแผ้ว	ไพศาล
ห้องหับสรรพโอฬาร	เลิศล้ำ
หนังสือดุจประแจทวาร	ไขสู่ ห้องนา
จักพบรัตนแท้	ก่องแก้ว วิทยา

พระราชนิพนธ์ใน...

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ตีพิมพ์ในหนังสือ ที่ระลึกพิธีเปิดห้องสมุด "เฉลิมราชกุมารี" อำเภออัมพวา

พระองค์ทรงเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยพระองค์ผ่านการสอบคัดเลือกอย่างยอดเยี่ยมด้วยคะแนนเป็นอันดับหนึ่งในบรรดาผู้เข้าสอบทั้งหมด และทรงเป็นนิสิตปริญญาการศึกษาดุขปฏิบัติ สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ รุ่นที่ ๔ พระองค์ทรงทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อเรื่อง “การพัฒนานวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย” เนื่องจากพระองค์ทรงตระหนักว่าสภาพการเรียนการสอนภาษาไทยนั้นมีปัญหา เพราะนักเรียนไม่ค่อยสนใจเรียนภาษาไทย มีความรู้ความสามารถ ทักษะในการเข้าใจและใช้ภาษาไม่เพียงพอ พระองค์จึงทรงนำเสนอวิธีการสอนภาษาไทยในลักษณะนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอน เพื่อส่งเสริมความสนใจในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนและเป็นสื่อที่จะช่วยให้ครูสอนภาษาไทยได้ง่ายขึ้น พระองค์ทรงสอบผ่านวิทยานิพนธ์อย่างยอดเยี่ยม สภามหาวิทยาลัยอนุมัติให้ทรงสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก เมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๙

พระอัจฉริยภาพ

การศึกษา

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๑ พระองค์ทรงเริ่มเข้ารับการศึกษาระดับอนุบาลที่โรงเรียนจิตรลดา ซึ่งตั้งอยู่ภายในพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต และทรงศึกษาต่อในโรงเรียนจิตรลดาจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ก็ทรงสอบไล่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในแผนกศิลปะ ด้วยคะแนนสูงสุดของประเทศ

หลังจากนั้น พระองค์ทรงสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ณ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยสามารถทำคะแนนสอบเอนทรานซ์เป็นอันดับ ๔ ของประเทศ ซึ่งถือเป็นสมเด็จพระเจ้าฟ้าพระองค์แรกที่ทรงเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในประเทศ จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๒๐ พระองค์ทรงสำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง เหรียญทอง ด้วยคะแนนเฉลี่ย ๓.๙๘

พระองค์ทรงเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ด้านจารึกภาษาตะวันออก (ภาษาสันสกฤต และภาษาเขมร) ณ คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากรและสาขาภาษาบาลีและสันสกฤตจากภาควิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในระหว่างนั้น มีพระราชกรณียกิจมากจนทำให้ไม่สามารถทำวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโทได้พร้อมกันทั้ง ๒ มหาวิทยาลัย พระองค์จึงตัดสินใจพระทัยเลือกทำวิทยานิพนธ์เพื่อให้สำเร็จการศึกษาที่คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากรก่อน โดยทรงทำวิทยานิพนธ์หัวข้อเรื่อง “จารึกพบที่ปราสาทพนมรุ้ง” ทรงสำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต และเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรเมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๒ หลังจากนั้นพระองค์ทรงทำวิทยานิพนธ์หัวข้อเรื่อง “ทศบารมีในพุทธศาสนาเถรวาท” ทรงสำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต จากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรเมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๔

พระราชประวัติ

พระอัจฉริยภาพด้านภาษา

พระองค์ทรงมีความรู้ทางด้านภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต และภาษาเขมร ทรงสามารถรับสั่งเป็นภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส และภาษาจีน และทรงกำลังศึกษา ภาษาเยอรมัน และภาษาลาตินอีกด้วย

ขณะที่ทรงพระเยาว์นั้น สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงสอนภาษาไทยแก่ พระราชโอรส และพระราชธิดา โดยทรงอ่านวรรณคดีเรื่องต่าง ๆ พระราชนิพนธ์ และทรงให้พระองค์ทรงคัดบทกลอนต่าง ๆ หลายตอน ทำให้พระองค์โปรดวิชาภาษาไทยตั้งแต่นั้นมา นอกจากนี้ ยังทรงสนพระทัยในภาษาอังกฤษ และภาษาบาลีด้วย

เมื่อพระองค์ทรงเข้าเรียนที่โรงเรียนจิตรลดา นั้น ทรงได้รับการถ่ายทอดความรู้ทางด้านภาษา ทั้งภาษาไทย ภาษาบาลี ภาษาเขมร ภาษาอังกฤษ และภาษาฝรั่งเศส โดยภาษาไทยนั้น พระองค์ทรงเชี่ยวชาญทั้งด้านหลักภาษา วรรณคดี และศิลปะไทย เมื่อทรงจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พระองค์พอรู้แน่ว่าอย่างไรก็คงไม่ได้เรียนแผนกวิทยาศาสตร์ จึงพยายามหัดเรียนภาษาบาลี อ่านเขียนอักษรขอม เนื่องจากในสมัยนั้น ผู้ที่จะเรียนภาษาไทยให้กว้างขวาง ลึกซึ้ง จะต้องเรียนทั้งภาษาบาลี สันสกฤต และเขมร ซึ่งภาษาบาลีนั้น เป็นภาษาที่พระองค์สนพระทัยตั้งแต่ทรงพระเยาว์ แต่ได้เริ่มเรียนอย่างจริงจังในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จนสามารถจำการแจกวิภคิตเบื้องต้นที่สำคัญได้ และเข้าพระทัยโครงสร้างและลักษณะทั่วไปของภาษาบาลีได้ นอกจากนี้ ยังทรงเลือกเรียนภาษาฝรั่งเศสแทนการเรียนเปียโน เนื่องจากมีพระราชประสงค์ที่จะอ่านหนังสือภาษาฝรั่งเศสที่มีอยู่ในตู้หนังสือมากกว่าการซ้อมเปียโน

เมื่อทรงเข้าศึกษา ณ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นั้น พระองค์ทรงเลือกเรียนสาขาประวัติศาสตร์เป็นวิชาเอก และวิชาภาษาไทย ภาษาบาลี และภาษาสันสกฤตเป็นวิชาโท ทำให้ทรงศึกษาวิชาภาษาไทยในระดับชั้นสูงและละเอียดลึกซึ้งยิ่งขึ้นทั้งด้านภาษาและวรรณคดี ส่วนภาษาบาลีและสันสกฤตนั้น ทรงศึกษาทั้งวิธีการแบบดั้งเดิมของไทย คือ แบบที่เรียนกันในพระอารามต่าง ๆ และแบบภาษาศาสตร์ซึ่งเป็นวิธีการตะวันตก ตั้งแต่ไวยากรณ์ขั้นพื้นฐานไปจนถึงขั้นสูง และเรียนตามวิธีการอินเดียโบราณเป็นพิเศษ ในระดับปริญญาโท ซึ่งรัฐบาลอินเดียได้ส่งศาสตราจารย์ ดร. สัตยพรต ศาสตรี มาถวายพระอักษร ภาษาสันสกฤต โดยวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโทของพระองค์ เรื่อง ทศบารมีในพุทธศาสนาเถรวาท นั้น ยังได้รับการยกย่องจากมหาวิทยาลัยว่า เป็นวิทยานิพนธ์ที่แสดงถึงพระปรีชาสามารถในภาษาบาลีพุทธวจนะเป็นพิเศษ

พระปรีชาสามารถทางด้านภาษาของพระองค์นั้นเป็นที่ประจักษ์ จึงได้รับการทูลเกล้าถวายปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์ทางด้านภาษาจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ เช่น มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมาลายา ประเทศมาเลเซีย มหาวิทยาลัยบังกิงแอม สหราชอาณาจักร เป็นต้น

พระอัจฉริยภาพด้านดนตรี

พระองค์ทรงเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีไทยผู้หนึ่ง โดยทรงเครื่องดนตรีไทยได้ทุกชนิด แต่ที่โปรดทรงอยู่ประจำ คือ ระนาด ซอ และฆ้องวง โดยเฉพาะระนาดเอก พระองค์ทรงเริ่มหัดดนตรีไทย ในขณะที่ทรงศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนจิตรลดา โดยทรงเลือกหัด “ซอด้วง” เป็นเครื่องดนตรีชิ้นแรก และได้ทรงดนตรีไทย ในงานปิดภาคเรียนของโรงเรียน รวมทั้ง งานวันคืนสู่เหย้าร่วมกับวงดนตรีจิตรลดาของโรงเรียนจิตรลดาด้วย หลังจากที่ทรงเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา ณ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พระองค์ทรงเข้าร่วมชมรมดนตรีไทยของสโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคณะอักษรศาสตร์ โดยทรงเล่นซอด้วงเป็นหลักและทรงเริ่มหัดเล่นเครื่องดนตรีไทยชิ้นอื่น ๆ ด้วย

ในขณะที่ทรงพระเยาว์ เครื่องดนตรีที่ทรงสนพระทัยนั้น ได้แก่ ระนาดเอกและซอสามสายซึ่งพระองค์ทรงเริ่มเรียนระนาดเอกอย่างจริงจังเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๘ หลังจากการเสด็จทรงดนตรีไทย ณ บ้านปลายเนิน ซึ่งเป็นวังของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจิตรเจริญ กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ โดยมี สิริชัยชาญ พักจำรูญ เป็นพระอาจารย์

พระองค์ทรงเริ่มเรียนตั้งแต่การจับไม้ระนาด การตีระนาดแบบต่าง ๆ และทำที่ประทับขณะทรงระนาด และทรงเริ่มเรียนการตีระนาดตามแบบแผนโบราณ กล่าวคือ เริ่มต้นด้วยเพลงตันเพลงถึงสามชั้น แล้วจึงทรงต่อเพลงอื่น ๆ ตามมา ทรงทำการบ้านด้วยการไล่ระนาดทุกเช้า หลังจากบรรทมตื่นภายในห้องพระบรรทม

จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๕๒๙ พระองค์จึงทรงบรรเลงระนาดเอกร่วมกับครูอาวุโสของวงการดนตรีไทยหลายท่านต่อหน้าสาธารณชนเป็นครั้งแรก ในงานดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ ๑๗ ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยเพลงที่ทรงบรรเลง คือ เพลงนกขมิ้น (เถา)

นอกจากดนตรีไทยแล้ว พระองค์ยังทรงดนตรีสากลด้วย โดยทรงเริ่มเรียนเปียโนตั้งแต่พระชนมายุ ๑๐ พรรษา แต่ได้ทรงเลิกเรียนหลังจากนั้น ๒ ปี และทรงฝึกเครื่องดนตรีสากล ประเภทเครื่องเป่าจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จนสามารถทรงหริ่มเป็दनาวงดุริยางคิในงานคอนเสิร์ตสายใจไทย และทรงระนาดฝรั่งนำวงดุริยางคิในงานกาชาดคอนเสิร์ต

พระอัจฉริยภาพด้านพระราชนิพนธ์

พระองค์โปรดการอ่านหนังสือและการเขียนมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ ร่วมกับพระปรีชาสามารถทางด้านภาษาทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ ร้อยแก้วและร้อยกรอง ดังนั้น จึงทรงพระราชนิพนธ์หนังสือประเภทต่าง ๆ ออกมามากกว่า ๑๐๐ เล่ม ซึ่งมีหลายหลากประเภท ตัวอย่างเช่น

- ประเภทสารคดีท่องเที่ยวเมื่อเสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศ เช่น เกล็ดหิมะในสายหมอก ทักษะจากอินเดีย มนต์รักทะเลใต้
- ประเภทวิชาการและประวัติศาสตร์ เช่น บันทึกเรื่องการปกครองไทยสมัยอยุธยาและต้นรัตนโกสินทร์ กษัตริยานุสรณ์
- ประเภทหนังสือสำหรับเด็ก เช่น แก้วจอมแก่น แก้วจอมชน
- ประเภทหนังสือเกี่ยวกับพระบรมวงศานุวงศ์ไทย เช่น สมเด็จพระแม่กับการศึกษา สมเด็จพระศรีนครินทร์ราชมราชชนนีกับพระราชกรณียกิจพระราชจริยาวัตรด้านการศึกษา
- ประเภทพระราชนิพนธ์แปล เช่น หยกใส่ร้ายคำ ความคิดคำนึง เกี้ยวแก้วประกายกวี
- ประเภทหนังสือทั่วไป เช่น นิทานเรื่องเกาะ (เรื่องนี้ไม่มีคติ) เรื่องของคนแขนหัก เป็นต้น และมีลักษณะการเขียนที่คล้ายคลึงกับพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กล่าวคือ

ในพระราชนิพนธ์เรื่องต่างๆ นอกจากจะแสดงพระอารมณ์ขันแล้ว ยังทรงแสดงการวิพากษ์ วิจารณในแง่ต่างๆ เป็นการแสดงพระมตีสวนพระองค์

นอกจากพระนาม “สิรินธร” แล้ว พระองค์ยังทรงใช้นามปากกาในการพระราชนิพนธ์หนังสือ
อีก ๔ พระนาม ได้แก่

- “ก้อนหินก้อนกรวด” เป็นพระนามแฝงที่ทรงหมายถึง พระองค์และพระสหาย สามารถ
แยกได้เป็น ก้อนหิน หมายถึง พระองค์เอง ส่วนก้อนกรวด หมายถึง *กมลทิศา ไกรฤกษ์* พระองค์มีรับสั่ง
ถึง พระนามแฝงนี้ว่า “เราตัวโตเลยใช้ว่า ก้อนหิน หวานตัวเล็ก เลยใช้ว่า ก้อนกรวด รวมกันจึงเป็น
ก้อนหินก้อนกรวด” นามปากกานี้ ทรงใช้ครั้งเดียวตอนประพันธ์บทความ “เรื่องจากเมืองอิสราเอล”
เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๐

- “แวนแก้ว” เป็นชื่อที่พระองค์ทรงตั้งขึ้นเอง ซึ่งพระองค์มีรับสั่งถึงพระนามแฝงนี้ว่า
“ชื่อแวนแก้ว นี้ตั้งเอง เพราะตอนเด็กๆ ชื่อลูกแก้ว ตัวเองอยากชื่อ แก้ว ทำไม่ถึงเปลี่ยนไปไม่รู้เหมือนกัน
แล้วก็ชอบเพลงน้อยใจยา นางเอกชื่อ แวนแก้ว” พระนามแฝง แวนแก้วนี้ พระองค์เริ่มใช้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๑
เมื่อทรงพระราชนิพนธ์และทรงแปลเรื่องสำหรับเด็ก ได้แก่ แก้วจอมขน แก้วจอมแก่น และขบวนการ
นกกางเขน

- “หนูน้อย” พระองค์มีรับสั่งถึงพระนามแฝงนี้ว่า “เรามีชื่อเล่นที่เรียกกันในครอบครัวว่า น้อย
เลยใช้นามแฝงว่า หนูน้อย” โดยพระองค์ทรงใช้เพียงครั้งเดียวในบทความเรื่อง “ป้อมที่รัก” ตีพิมพ์ในหนังสือ
๒๕ ปีจิตตรดา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๓

- “บันดาส” พระองค์มีรับสั่งถึงพระนามแฝงนี้ว่า “ใช้ว่า บันดาสเพราะคำนี้ผุดขึ้นมาในสมองเลย
ใช้เป็นนามแฝง ไม่มีเหตุผลอะไรในการใช้ชื่อนี้เลย” ซึ่งพระองค์ทรงใช้ในงานแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษา
ไทย ที่ทรงทำให้สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติ ว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม
แห่งสหประชาชาติ กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๖

นอกจากนี้ ยังทรงพระราชนิพนธ์เพลงเป็นจำนวนมาก โดยบทเพลงที่ตั้งและนำมาขับร้องบ่อยครั้ง
ได้แก่ เพลง สัมตำ รวมทั้ง ยังทรงประพันธ์คำร้องในบทเพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ภูมิพลอดุลยเดช ได้แก่ เพลงรัก และเพลงเมนูไข่

พระราชกรณียกิจ

พระราชกรณียกิจด้านการศึกษา

เมื่อพระองค์ทรงสำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาแล้ว ทรงเข้ารับราชการเป็นพระอาจารย์ประจำกองวิชากฎหมายและสังคมศาสตร์ ส่วนการศึกษา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ตามคำกราบบังคมทูลเชิญของพลตรียุทธศักดิ์ คล่องตวรจโรค ผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าในขณะนั้น ทรงสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยและสังคมวิทยา พระองค์จึงทรงเป็น “ทูลกระหม่อมอาจารย์” สำหรับนักเรียนนายร้อย ตั้งแต่นั้น

ต่อมา เมื่อมีการตั้งกองวิชาประวัติศาสตร์ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ พระองค์ทรงดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการกองวิชาประวัติศาสตร์จนถึงปัจจุบันและทรงได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นศาสตราจารย์ ส่วนการศึกษา ประจำโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๙ และเป็นศาสตราจารย์ ส่วนการศึกษา ประจำโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (อัตราจอมพล) เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๓

นอกจากนี้ พระองค์ยังได้ทรงรับเชิญเป็นพระอาจารย์สอนในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยเฉพาะที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒนั้น พระองค์ได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นศาสตราจารย์พิเศษ สาขาพัฒนาศึกษาศาสตร์ด้วย

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ทรงพระราชดำริให้ก่อตั้งโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ ขึ้นในพระบรมมหาราชวัง เพื่อเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับบุตรหลานข้าราชการ และประชาชนทั่วไป เปิดทำการสอนครั้งแรกในปีการศึกษา ๒๕๒๕ โดยทรงดำรงตำแหน่งเป็นองค์ประธานกรรมการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ และทรงเข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกครั้ง รวมถึงเสด็จพระราชดำเนินไปในงานปิดภาคเรียนของโรงเรียนทุกครั้ง เพื่อพระราชทานทุนพระราชทานส่งเสริมการเรียนรู้ และพระราชทานประกาศนียบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานจากสถานศึกษาต่าง ๆ คือ โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ วิทยาลัยในวังชาย วิทยาลัยในวังหญิง โรงเรียนผู้ใหญ่วัดบึงพระบาทส ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกาญจนาภิเษก (วิทยาลัยในวัง) กาญจนาภิเษกวิทยาลัย (ช่างทองหลวง)

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ เมื่อครั้งที่พระองค์เสด็จฯ เยือนประเทศลาวครั้งแรกระหว่างวันที่ ๑๕-๒๒ มีนาคม ได้มีผู้มีจิตศรัทธาบริจาคทุนทรัพย์โดยเสด็จพระราชกุศลเป็นเงิน ๑๒ ล้านบาท จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นำเงินไปก่อสร้างเรือนนอนให้แก่โรงเรียนวัฒนธรรมเด็กกำพร้า (หลัก ๖๗) ซึ่งอยู่ห่างจากนครหลวงเวียงจันทน์ไปทางทิศเหนือประมาณ ๖๗ กิโลเมตร พระราชทานชื่อว่า "อาคารสิรินธร" โดยมีพระราชดำริ ที่จะช่วยเหลือนักเรียนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ในรูปแบบของโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โดยนำแนวทางที่ดำเนินการในประเทศไทยมาประยุกต์ใช้และสนับสนุนการประกอบอาชีพเสริม

พ.ศ. ๒๕๓๕ ทรงพระราชดำริพระราชทานความช่วยเหลือกัมพูชาในการก่อตั้งวิทยาลัย
กำปางเมอเตียล ณ จังหวัดกำปางมม ประเทศกัมพูชา โดยพระราชทานเงินค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างอาคาร
สถานที่ต่าง ๆ เสด็จฯ ไปทรงเปิดวิทยาลัยเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๘ และทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ พระราชทานทุนแก่นักเรียนเพื่อให้มาศึกษาต่อในประเทศไทยในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต
และหลักสูตรวิชาชีพศึกษา เพื่อนำความรู้กลับไปสอนและพัฒนาการจัดการศึกษาของวิทยาลัย รวมทั้งทรง
สนับสนุนการศึกษา ด้านนาฏศิลป์และดนตรี

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ พระองค์ทรงมีแนวความคิดจัดตั้งโครงการพัฒนานักอักษรศาสตร์รุ่นใหม่ขึ้น
โดยความร่วมมือของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาและคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อสร้าง
นักอักษรศาสตร์ที่มีมุมมองและแนวคิดใหม่เพื่อเป็นกำลังของชาติ

พระองค์ทรงมีพระวิสัยทัศน์ก้าวไกล ทรงสนับสนุนการช่วยเหลือ โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์
ให้เป็นโรงเรียนผลิตนักวิจัย นักวิทยาศาสตร์ สร้าง "องค์ความรู้" ให้แก่ประเทศไทย

พระราชกรณียกิจด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย

พระองค์ทรงสนพระทัยด้านศิลปวัฒนธรรมมาตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ โดยเฉพาะทางด้านดนตรีไทย ซึ่งพระองค์ทรงสนับสนุนในการอนุรักษ์ สืบทอด เผยแพร่ความรู้ด้านดนตรีไทยอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด โดยทรงเป็นแบบอย่างในการเสด็จทรงเครื่องดนตรีไทยร่วมกับประชาชนทั้งในและต่างประเทศ นอกจากนี้ยังทรงอนุรักษ์ดนตรีไทย โดยการชำระโน้ตเพลง บันทึกลงแผ่นเสียง และเผยแพร่งานเหล่านั้นอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาต่าง ๆ จัดการเผยแพร่ทางด้านดนตรีไทย ซึ่งจากงานทางด้านการอนุรักษ์ดนตรีไทย ครูเสรี หวังในธรรม ได้กล่าวไว้ว่า “ดนตรีไทยไม่สิ้นแล้ว เพราะพระทูลกระหม่อมแก้ว เอาใจใส่”

นอกจากด้านดนตรีไทยแล้ว พระองค์ยังประกอบพระราชกรณียกิจมากมายเพื่อการอนุรักษ์ และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมไทยทั้งในด้าน การช่างไทย นาฏศิลป์ไทย งานพิพิธภัณฑสถาน ประวัติศาสตร์ และโบราณสถาน ภาษาและวรรณกรรมไทย พระองค์ได้รับการทูลเกล้าฯ ถวายพระสมัญญาว่า “เอกอัครราชูปถัมภกมรดกวัฒนธรรมไทย” เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๑ และ “วิศิษฎ์ศิลปิน” เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๖ เพื่อเกิดพระเกียรติที่พระองค์ทรงพระปรีชาสามารถในศิลปะหลายสาขา รวมทั้งทรงมีคุณูปการต่อเหล่าศิลปินและศิลปวัฒนธรรมของชาติ นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรีซึ่งมี ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ได้มีมติให้วันที่ ๒ เมษายน ซึ่งเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพของพระองค์ เป็น “วันอนุรักษ์มรดกของชาติ” เพื่อเป็นการเกิดพระเกียรติที่พระองค์ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในด้านการอนุรักษ์มรดกของชาติในสาขาต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก พระองค์ทรงรับเป็นประธานที่ปรึกษาการจัดงาน พระราชพิธี พระราชทานเพลิงพระศพ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี อีกด้วยทรงเป็นประธานคณะกรรมการอำนวยการบูรณปฏิสังขรณ์ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม และพระบรมมหาราชวัง ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. ๒๕๒๓

พระราชกรณียกิจด้านการพัฒนาสังคม

พระองค์ทรงสนพระทัยงานด้านการพัฒนา ซึ่งถือเป็นงานหลักที่พระองค์ทรงงานควบคู่กับงานวิชาการ พระองค์ทรงเรียนรู้งานทางด้านพัฒนาจากการตามเสด็จพระราชดำเนินพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ ไปทรงเยี่ยมประชาชนในถิ่นทุรกันดารต่าง ๆ ทั่วประเทศจากการที่พระองค์ทรงได้เสด็จฯ ไปตามสถานที่ต่าง ๆ มากมาย พระองค์ทรงนำความรู้ที่ได้จากการลงพื้นที่จริงมาใช้ในการงานด้านการพัฒนาสังคม นำไปสู่โครงการตามพระราชดำริส่วนพระองค์มากมาย โดยโครงการตามพระราชดำริในระยะเริ่มแรกนั้น พระองค์ทรงงานเกี่ยวกับเด็กนักเรียนในพื้นที่ทุรกันดาร ที่มีปัญหาขาดสารอาหาร ดังนั้น จึงทรงพระราชดำริส่งเสริมให้นักเรียนปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ แล้วนำมาประกอบเป็นอาหารกลางวันรับประทาน โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน เริ่มต้นขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๓ โดยเริ่มที่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในจังหวัดราชบุรี กาญจนบุรี และประจวบคีรีขันธ์ และได้ขยายออกไปยัง ๔๔ จังหวัดในพื้นที่ทุรกันดาร โครงการในพระราชดำริในระยะต่อมา พระองค์ทรงมุ่งเน้นทางการศึกษามากขึ้น เนื่องจากพระองค์ทรงพระราชดำริว่า การศึกษาเป็นปัจจัยหลักในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ตลอดจนความประพฤติและคุณงามความดีของบุคคล โดยพระองค์ทรงตั้งพระทัยให้ประชาชนทุกระดับชั้นสามารถได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ประชาชนควรได้รับจากรัฐ

พระราชกรณียกิจด้านการพัฒนาห้องสมุดและการรู้หนังสือ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โปรดการอ่านหนังสือมาแต่ทรงพระเยาว์ดังที่ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ในบทความเรื่อง “ฉันชอบอ่านหนังสือ” ว่า

“หนังสือนี้ มีมากมาย หลายชนิด

นำดวงจิต	เร็งเร็น	ขึ้นสดไส
ให้ความรู้	สำเร็จ	บันเทิงใจ
ฉันจึงใฝ่	ใจสมาน	อ่านทุกวัน
มีวิชา	หลายอย่าง	ต่างจากพวก
ล้วนสะดวก	ค้นได้	ให้สุขสันต์
วิชาการ	สรรมา	สารพัน
ชั่วชีวิต	ฉันอ่านได้	ไม่เบื่อเลย”

เนื่องในวโรกาสที่ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณเสด็จเป็นองค์ประธานในการประชุมสมัชชาสากลว่าด้วยการศึกษาผู้ใหญ่ เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๓๓ องค์การยูเนสโก ได้ประกาศให้เป็นปีสากลแห่งการรู้หนังสือ ซึ่งได้ดำเนินการมาจนถึงปี พ.ศ.๒๕๔๓ ในวโรกาสนี้ได้พระราชทานพระราชดำรัสตอนหนึ่งว่า “การรู้หนังสือเป็นความจำเป็นสำหรับทุกๆชาติที่กำลังพัฒนา ตลอดจนเป็นกิจกรรมที่ต้องร่วมมือกันส่งเสริม ให้บรรลุผลให้ได้ ถ้าปราศจากพื้นฐานการรู้หนังสือของประชาชนในประเทศแล้ว ความพยายามในการพัฒนาย่อมไร้ผล การรับรู้เป็นส่วนหนึ่งของวิธีการที่จะนำไปสู่จุดหมายอันสูงสุดนั้นก็คือ ทำให้มนุษยชาติเกิดความสมบูรณ์พูนสุขเช่นวันนี้ไม่ใช่เรื่องง่ายเลย และเป็นเรื่องที่คุ้มค่ามาก หากพวกเราทุกฝ่ายจะร่วมแรงร่วมใจกันเพียรพยายามไปสู่จุดหมายนี้”

นอกจากนี้ยังได้ทรงพระราชทานลายพระหัตถ์เชิญชวนไว้ด้วยคำว่า

มาร่วมกันทำให้ชาวโลกอ่านออกเสียงได้
Let's join in making a literate world

สิริสวัสดิ์

ในด้านที่เกี่ยวกับห้องสมุดนั้น ได้แสดงพระราชปณิธาน และแนวพระราชดำริถึงความสำคัญ และประโยชน์ของห้องสมุดไว้ในพระราชนิพนธ์ เรื่อง “ห้องสมุดในทัศนะของข้าพระเจ้า” ดังนี้

“ความรู้ของมนุษย์เป็นมรดกตกทอดกันมาตั้งแต่โบราณ เมื่อมีการประดิษฐ์คิดค้นตัวอักษรขึ้น ผู้มีความรู้ก็ได้บันทึกความรู้ของตน สิ่งที่ค้นพบเป็นจารึกหรือเป็นหนังสือทำให้บุคคลอื่นในสมัยเดียวกัน หรืออนุชนรุ่นหลัง ได้มีโอกาสศึกษาทราบถึงเรื่องนั้นๆ และได้ใช้ความรู้เก่าเป็นพื้นฐานที่จะหาประสบการณ์ คิดค้นสิ่งใหม่ๆ ที่เป็นความก้าวหน้า เป็นความเจริญสืบต่อไป

ห้องสมุดเป็นสถานที่เก็บเอกสารต่างๆ อันเป็นแหล่งความรู้ดังกล่าวแล้ว จึงเรียกได้ว่าเป็นครูผู้ชี้นำ ให้เรามีปัญญา วิเคราะห์ วิจาร์ณ ให้รู้สิ่งที่ควรรู้อันชอบธรรมด้วยเหตุผลได้

ข้าพเจ้าอยากให้เราห้องสมุดที่ดี มีหนังสือครบทุกประเภทสำหรับประชาชน หนังสือประเภทที่ข้าพเจ้าคิดว่าสำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง คือ หนังสือสำหรับเด็ก วัยเด็ก เป็นวัยเรียนรู้ เด็กๆส่วนใหญ่สนใจที่จะทราบเรื่องราวต่างๆ แปลกๆ ใหม่ๆ อยู่แล้ว ถ้าเรามีหนังสือที่มีคุณค่าทั้งเนื้อหาและรูปภาพให้เขาอ่าน ให้ความรู้และความบันเทิง เด็กๆจะได้เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ ที่รอบรู้ มีธรรมประจำใจ มีความรักบ้านเมือง มีความต้องการปรารถนาจะทำแต่ประโยชน์ที่สมควร”

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสนพระทัยการอ่านและการพัฒนาห้องสมุด ทรงรับสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ไว้ในพระราชูปถัมภ์ เมื่อวันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๙ หลายโอกาสที่เสด็จพระราชดำเนินต่างประเทศ ได้เสด็จเยี่ยม และทรงดูงานห้องสมุดชั้นนำหลายแห่ง ซึ่งได้พระราชทานข้อเสนอแนะแก่สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ และบรรณารักษ์ไทยในการนำความรู้ไปพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดประชาชน

รวมทั้ง “ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี” ที่เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อขยายโอกาสให้ประชาชนในการพัฒนาการรู้หนังสือ

นอกจากนี้ยังทรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในการประชุมสามัญประจำปีของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ เสมอมา รวมทั้งได้เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นประธานในโอกาสที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพการประชุมสมาพันธ์สมาคมห้องสมุดนานาชาติ (IFLA) และมีพระราชดำรัสเปิดการประชุม IFLA ครั้งที่ ๖๕ ที่กรุงเทพมหานคร ในปี ๒๕๔๒

ห้องสมุดประชาชน
“เฉลิมราชกุมารี” อำเภอหนองกี่

ข้อมูลพื้นฐานของห้องสมุด

การดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอหนองกี่ มุ่งเน้นเรื่อง การส่งเสริมการอ่านของคนในชุมชนอำเภอหนองกี่ ให้คนในชุมชนรักการอ่าน มีวัฒนธรรมรักการอ่าน และยังสามารถค้นคว้าหาความรู้ที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของคนในชุมชน ห้องสมุดถือเป็น แหล่งการเรียนรู้ ของคนในชุมชน เป็นหน่วยงานที่ช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษาให้คนในชุมชนสามารถ เรียนรู้ได้อย่างตลอดชีวิต

ห้องสมุดมีเป้าหมายการดำเนินงานเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ตามอัธยาศัยของชุมชน เพื่อสร้างรูปแบบ หรือวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้เป็นห้องสมุด ๓ ดีและสร้างเครือข่ายเพื่อร่วมกันส่งเสริม ให้ประชาชนเข้าถึงความรู้ และเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน ห้องสมุดได้สร้างภาคีเครือข่าย ทั้งหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานเอกชน โรงแรม ห้างร้านต่าง ๆ การดำเนินงานตลอดระยะเวลาหลายปีที่ ผ่านมาห้องสมุดได้ดำเนินงานด้านการพัฒนาสังคมอย่างต่อเนื่อง โดยมีส่วนช่วยสนับสนุนให้คนอำเภอ หนองกี่รักการอ่าน การอ่านถือเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยพัฒนาคน พัฒนาเศรษฐกิจ พัฒนาสังคม และพัฒนา ประเทศชาติต่อไป

การส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดเพื่อพัฒนาระดับความรู้ความสามารถในการอ่านของประชาชน ทุกกลุ่มเป้าหมายให้มีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ โดยปลูกฝังและสร้างเจตคติให้เห็นคุณค่าและ การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning)

ประวัติห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์

ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นห้องสมุดที่กระทรวง ศึกษาธิการ ได้รับพระราชทานพระราชานุญาตให้จัดตั้งขึ้นตามโครงการ จัดตั้งห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวโรกาสที่ทรง มีพระชนมายุ ๓ รอบ พระนักษัตรในปีพุทธศักราช ๒๕๓๔ อันการสนองพระราชปณิธานที่ทรงต้องการให้ มีห้องสมุดที่ดี มีหนังสือให้บริการประชาชนทุกประเภทครบถ้วน เพื่อส่งเสริมการศึกษาสำหรับประชาชน

เพื่อเป็นการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย พุทธศักราช ๒๕๔๒ มาตรา ๒๘๔ ที่ให้สิทธิแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาและ ผูกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นและเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา อบรมของรัฐประกอบด้วยพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ สำนักงาน กศน.จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็น ในการระดมสรรพกำลังจากทุกฝ่ายดำเนินการสร้างห้องสมุดประชาชนในนักเรียน นักศึกษา และ

ประชาชนทั่วไปในจังหวัดบุรีรัมย์ หากความรู้ได้เต็มศักยภาพ จึงจัดทำโครงการก่อสร้างห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอหนองกี่ สร้างขึ้นโดยขอความอนุเคราะห์สนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้างอาคารจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์ ประชาชนชาวจังหวัดบุรีรัมย์ และงบประมาณจากกระทรวงศึกษาธิการ เป็นเงิน ๗, ๐๕๐,๐๐๐ บาท เพื่อดำเนินการก่อสร้างอาคารห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” ต่อไป

สังกัด

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองกี่
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดบุรีรัมย์
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการ

สถานที่ตั้ง

ปัจจุบันห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” ตั้งอยู่เลขที่ ๙๙ หมู่ ๗ ถนนโชคชัย - เดชอุดม ตำบลหนองกี่ อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๒๑๐ โทรศัพท์ ๐-๔๔๖๔-๑๔๗๕ โทรสาร ๐-๔๔๖๔-๑๔๗๕

พันธกิจ

๑. จัดและส่งเสริมการศึกษาดูตามอัธยาศัยต่อเนื่องตลอดชีวิต
๒. จัดหาและเผยแพร่ให้บริการสื่อ สารสนเทศที่ทันสมัยตรงตามความต้องการของชุมชน
๓. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้ห้องสมุดมีชีวิตชีวา
๔. รวบรวมและจัดระบบข้อมูลท้องถิ่นเพื่อเป็นศูนย์กลางการให้บริการข้อมูลชุมชน
๕. สนับสนุนและประสานให้มีแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนทุกระดับ
๖. จัดระบบกำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

สร้างอาคารห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” จำนวนหนึ่งหลัง เนื้อที่ ๙ ไร่ ๑ งาน

เชิงคุณภาพ

๑. จังหวัดบุรีรัมย์ มีห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” เพื่อให้บริการการจัดการเรียนรู้ มีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ดึงดูดความสนใจของผู้พบเห็นและผู้ใช้บริการ
๒. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” เป็นศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center) ให้บริการการจัดการศึกษาดูตามอัธยาศัย (Informal Education) การศึกษานอกระบบ (Nonformal Education) และการศึกษาในระบบโรงเรียนของชุมชน

๓. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” เป็นห้องสมุดที่สามารถให้บริการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ข้อมูลแก่ผู้สนใจ และเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และแหล่งความรู้อื่น ๆ

๔. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” ให้บริการนักเรียนในระบบโรงเรียน นักศึกษา นอกระบบ และประชาชนทั่วไป ได้สืบค้น/เรียนรู้ด้วยตนเองจากหนังสือ สื่อวีดิทัศน์ สื่ออินเทอร์เน็ต และสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ ได้ด้วยตนเอง

กลยุทธ์การดำเนินงาน

๑. พัฒนาอาคารสถานที่ ภายใน - ภายนอก ห้องสมุดให้ร่มรื่นสวยงาม ด้วยกิจกรรม ๕ ส
๒. สำรวจความต้องการด้านสื่อและกิจกรรมให้ตอบสนองความต้องการของทุกกลุ่มเป้าหมาย
๓. บริการด้วยไมตรีจิต ผู้ใช้บริการเปรียบเสมือนญาติมิตร
๔. จัดกิจกรรมหลากหลายต่อเนื่องในเชิงรุก
๕. พัฒนาบุคลากรสู่ความเป็นเลิศด้านบริการ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนารูปแบบของห้องสมุดประชาชนอำเภอหนองก๊กให้เป็นไปตามแนวพระราชดำริ ในการส่งเสริมชุมชนให้มีห้องสมุด

๒. เพื่อกระจายโอกาสทางการศึกษาไปสู่ประชาชนที่ด้อยโอกาส

๓. เพื่อให้ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ได้มีแหล่งความรู้สำหรับการค้นคว้าหาความรู้อย่างทั่วถึง

๔. เพื่อเป็นการกระตุ้นและส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือ ตลอดจนประชาชนให้มีส่วนร่วมรณรงค์

ในการส่งเสริมการอ่าน

๕. เพื่อมุ่งเน้นให้เป็นศูนย์กลางสนับสนุนเครือข่ายการเรียนรู้ของสถาบันศึกษา และเป็นศูนย์กลาง การจัดกิจกรรมการเรียนนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

๖. เพื่อมุ่งเน้นให้เป็นศูนย์ข้อมูลของอำเภอ และจังหวัดที่ให้บริการด้านความรู้ การศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ตลอดจนเทคโนโลยีที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต สามารถเชื่อมโยงเครือข่าย ของข้อมูลกับห้องสมุดของสถาบันการศึกษาแห่งอื่น เช่น โรงเรียน หอสมุดวิทยาลัยต่าง ๆ จนถึงระดับ มหาวิทยาลัย

๗. เพื่อกระตุ้นให้ประชาชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนเห็นความสำคัญของการจัดตั้ง ห้องสมุดประชาชน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบในการดำเนินโครงการและใช้ประโยชน์จาก ห้องสมุดให้มากที่สุด

พิธีวางศิลาฤกษ์

วันที่ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๕๕ ดำเนินการจัดงานวางศิลาฤกษ์ โดย นายประเสริฐ บุญเรือง เลขานุการสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นประธานในพิธีวางศิลาฤกษ์ ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอหนองกี่

การบริการภายในห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอหนองกี่

ชั้นล่าง ประกอบด้วย

- ห้องหนังสือทั่วไป ให้บริการหนังสือทุกประเภท แบ่งตามหมวดหมู่การจัดเก็บแบบระบบทศนิยมดิวอี้ ๑๐ หมวดหมู่ นอกจากนี้ ยังมีบริการหนังสืออ้างอิง หนังสือพระราชนิพนธ์ บริการนิตยสาร วารสารและหนังสือพิมพ์ให้บริการด้วย

- มุม ICT เป็นมุมที่ให้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตและสืบค้นข้อมูลสารสนเทศออนไลน์

- **มุมเด็ก** เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทั้งด้านร่างกาย จิตใจ รวมทั้งเสริมสร้างความรัก ความผูกพัน ในครอบครัวให้พ่อ แม่ ลูก ได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกัน การออกแบบมุมเด็กเน้นสีสันสดใส และคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กๆ เป็นหลัก

- **ห้องอาเซียน** เป็นห้องที่มุ่งเน้นให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ตั้งแต่ประวัติความเป็นมา วัตถุประสงค์ของการก่อตั้งประชาคมอาเซียน คำขวัญ ความหมายของตราสัญลักษณ์ แนะนำประเทศสมาชิกทั้ง ๑๐ ประเทศ นำเสนอทั้งในรูปแบบของนิทรรศการ และสื่อความรู้ทั้งในรูปแบบของเอกสาร และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

- **ห้องพระพุทธศาสนา** เป็นห้องที่จัดนิทรรศการ แสดงและรวบรวมหนังสือเกี่ยวกับการศึกษาธรรม หลักสูตรนักธรรมตรี โท เอก สำหรับพระภิกษุสงฆ์ตลอดจนผู้สนใจใช้ในการศึกษาธรรมด้วย

ชั้นบน ประกอบด้วย

- **ห้องบุรีรัมย์** เป็นห้องที่จัดให้ความรู้ด้านอาชีพ สินค้า OTOP ของแต่ละอำเภอ ในจังหวัดบุรีรัมย์

- **ห้องภูเขาไฟ** เป็นห้องที่จัดนิทรรศการ และเล่าเรื่องราวสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญเกี่ยวกับภูเขาไฟ และอุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง จังหวัดบุรีรัมย์

- **ห้องโสตทัศนศึกษา** เป็นห้องที่ให้บริการด้านสื่อโสตทัศน์ CD - DVD และสื่อมัลติมีเดีย

- **ห้องเฉลิมพระเกียรติ** เป็นห้องที่จัดขึ้นเพื่อเทิดพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ภายในจัดนิทรรศการแสดงให้เห็นถึงพระปรีชาสามารถ และพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่าน การจัดตกแต่งมุ่งเน้นความเรียบง่ายแต่สมพระเกียรติ

การจัดหมวดหมู่

การจัดหมวดหมู่หนังสือ แบ่งเป็นหมวดใหญ่ ๑๐ หมวด ดังนี้

๐๐๐ เบ็ดเตล็ดทั่วไป

๒๐๐ ศาสนา

๔๐๐ ภาษาศาสตร์

๖๐๐ วิทยาศาสตร์ประยุกต์หรือเทคโนโลยี

๘๐๐ วรรณคดีหรือวรรณกรรม

๑๐๐ ปรัชญา

๓๐๐ สังคมศาสตร์

๕๐๐ วิทยาศาสตร์

๗๐๐ ศิลปกรรมและการบันเทิง

๙๐๐ ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์

นอกจากนี้ยังมีหนังสือที่แบ่งเป็นกลุ่มเฉพาะเพื่อให้ง่ายต่อการสืบค้นจำนวน ๖ หมวด ดังนี้

ย หนังสือเด็กและเยาวชน	รศ เรื่องสั้น
น นวนิยาย	พ พ็อกเก็ตบุ๊กส์
ป หนังสือแปล	อ หนังสืออ้างอิง

การสมัครสมาชิก

๑. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน ๑ ฉบับ
๒. สำเนาทะเบียนบ้าน ๑ ฉบับ
๓. รูปถ่ายขนาด ๑ นิ้ว จำนวน ๑ รูป

ระเบียบการใช้ห้องสมุด

๑. แต่งกายและปฏิบัติตนสุภาพเรียบร้อย
๒. หากมีกระเป๋าทะลุหรือเอกสารส่วนตัวให้วางที่ชั้นวางของ ยกเว้นของมีค่า
๓. ไม่ส่งเสียงดังรบกวนในห้องสมุด
๔. ไม่ฉีก ตัด ขีดเขียนหรือทำลายหนังสือตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ของห้องสมุด
๕. ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ ข้อแนะนำของห้องสมุด

ระเบียบการ ยืม - คืน

๑. แสดงบัตรทุกครั้งที่ติดต่อ ยืม - คืน
๒. ยืมหนังสือได้ครั้งละ ๔ เล่ม กำหนดส่งคืนภายใน ๗ วัน
๓. CD - DVD ยืมได้ครั้งละ ไม่เกิน ๒ เรื่อง กำหนดส่งคืนภายใน ๓ วัน
๔. คืนหนังสือเกินกำหนด ปรับเล่มละ ๒ บาท / วัน สื่อโสตฯ ปรับรายการละ ๕ บาท / วัน
๕. หากทำหนังสือหรือสื่อโสตฯ สูญหาย ต้องชดใช้ตามราคา
๖. หนังสืออ้างอิง หนังสือพิมพ์ และวารสารใหม่ บริการเฉพาะในห้องสมุด
๗. วารสารเก่ายืมได้ครั้งละ ๔ ฉบับ กำหนดส่งคืนภายใน ๗ วัน

ระเบียบการใช้บริการอินเทอร์เน็ต

๑. ก่อนใช้อินเทอร์เน็ตให้ติดต่อเจ้าหน้าที่เพื่อลงเวลาการใช้บริการ
๒. ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการค้นคว้าหาความรู้หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
๓. สามารถใช้บริการอินเทอร์เน็ต คนละ ๓๐ นาที / ครั้ง

ระเบียบในการใช้ห้องโสตทัศนศึกษา

๑. กรณีขอใช้บริการห้องโสตทัศนศึกษาเป็นหมู่คณะตั้งแต่ ๘ - ๑๐ คน โปรดแจ้งเจ้าหน้าที่
๒. การขอใช้บริการเครื่องเสียง ถ่ายภาพ ถ่ายวิดีโอ บันทึกเสียงและโสตทัศนอุปกรณ์ โปรดแจ้งเจ้าหน้าที่
๓. ผู้ที่เข้ามาใช้บริการห้องโสตทัศนศึกษาต้องแต่งกายสุภาพเรียบร้อย
๔. ห้ามนำอาหาร เครื่องดื่มและของขบเคี้ยว เข้าไปในห้องโสตทัศนศึกษาโดยเด็ดขาด
๕. ไม่ส่งเสียงดังหรือพูดคุย เป็นการรบกวนผู้อื่นในขณะที่ใช้บริการห้องโสตทัศนศึกษา
๖. ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของงานโสตทัศน และคำแนะนำของเจ้าหน้าที่อย่างเคร่งครัด

บุรีรัมย์

เมืองปราสาทหิน ถิ่นภูเขาไฟ ผ้าไหมสวย รวยวัฒนธรรม

ประวัติศาสตร์บุรีรัมย์การตั้งถิ่นฐาน

จังหวัดบุรีรัมย์ส่วนหนึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ภูเขาไฟมาก่อน เมื่อลาวาเหล่านั้นมอดลาย จึงเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์โดยธรรมชาติ มีแร่ธาตุอาหารสำคัญที่พืชต้องการเป็นจำนวนมาก ประกอบกับพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์มีแหล่งน้ำกระจายอยู่ทั่วไป ที่สำคัญได้แก่ แม่น้ำมูล แม่น้ำลำชี ลำนางรอง ลำปลายมาศ ลำจังหัน ห้วยตลาด ฯลฯ แม่น้ำเหล่านี้ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การตัดสินใจในการเลือกตั้งถิ่นฐานเนื่องจากน้ำเป็นปัจจัยสำคัญในการอุปโภคบริโภค ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนการประกอบอาชีพโดยเฉพาะการเกษตรซึ่งเป็นอาชีพหลักของประชาชน จากการศึกษาพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์มีความอุดมสมบูรณ์ทั้งในด้านแร่ธาตุอาหารพืช แหล่งน้ำ และทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ อีกเป็นจำนวนมาก จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ดึงดูดให้ประชาชนจากท้องที่ต่างๆ อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์เพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับชุมชนเมือง

บุรีรัมย์ในสมัยอยุธยา

ในราวพุทธศตวรรษที่ ๒๑-๒๒ รัฐบาลไทยเริ่มเผยแพร่อำนาจการปกครองเข้ามาสู่เมืองพระนครของเขมรและดินแดนภาคอีสานทางตอนใต้ ซึ่งมีหลักฐานบันทึกว่า เมืองบุรีรัมย์ เมืองพุทไธสง เมืองตลุง (ประโคนชัย) และเมืองนางรอง ได้ตกอยู่ภายใต้อำนาจการปกครองของกรุงศรีอยุธยาโดยขึ้นกับข้าหลวงใหญ่เมืองนครราชสีมา ในช่วงนี้เมืองตลุงมีฐานะเป็นเมืองชั้นจัตวา และเมืองนางรองเป็นเมืองชั้นเอก

ในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงแต่งตั้งให้พระยายมราช (สังข์) ครองเมืองนครราชสีมา มีเมืองขึ้น ๕ เมือง คือ นครจันทิก ชัยภูมิ พิมาย เมืองแปะ และนางรอง ต่อมาได้ขยายเมือง ในเขตปกครองเพิ่มเติมอีก คือ เมืองจตุรัส เกษตรสมบูรณ์ ขนบท ภูเขียว พุทไธสง รัตนบุรีและปักธงชัย

บุรีรัมย์ในสมัยกรุงธนบุรี

หนังสือประวัติศาสตร์ไทยส่วนภูมิภาค จังหวัดบุรีรัมย์ ได้อ้างถึงหลักฐานใน “ประวัตินครราชสีมา” โดยสุขุมาลัยเทวี กล่าวว่า สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ตั้งเมืองนครราชสีมา ปกครองเมืองขึ้น ๕ เมือง คือ นครจันทิก ชัยภูมิ พิมาย บุรีรัมย์ (อาจเป็นเมืองอื่น เพราะสมัยนั้นยังไม่มีบุรีรัมย์) นางรอง โดยโปรดให้พระยายมราช (สังข์) ครองเมือง ต่อมาได้ขยายเมืองเพิ่มขึ้นอีก ๔ เมือง คือ จตุรัส เกษตรสมบูรณ์ ภูเขียว ขนบท พุทไธสง ตลุง (ประโคนชัย) รัตนบุรี และปักธงชัย นอกจากนี้ยังได้อ้างถึง ประชุมพงศาวดารฉบับความสำคัญ ฉบับ ๓ ของหลวงวิจิตรวาทการ ซึ่งกล่าวถึงบุรีรัมย์ เดิมชื่อโนนม่วง ตั้งสมัยกรุงธนบุรี พ.ศ.๒๓๑๘

ชื่อโนนม่วงนี้เป็นหมู่บ้านใกล้กับบ้านพระครูใหญ่ซึ่งเป็นชุมชนโบราณมีคูน้ำคันดินที่ยังมีน้ำขังอยู่ตลอดปี ชาวบ้านส่วนมากพูดภาษาไทยโคราชและในบ้านพระครูใหญ่นี้ มีนามสกุล “หงส์” เช่นหงส์รุจิโก ซึ่งสอดคล้องกับเจ้าเมืองคือ พระยานครภักดี (หงส์) หลักฐานที่สอดคล้องกันโดยทั่วไป กล่าวถึงการก่อตั้งเมืองบุรีรัมย์ ไว้ดังนี้

เมืองบุรีรัมย์ตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรี พ.ศ. ๒๓๑๙ สมัยพระเจ้าตากสินมหาราชแห่งกรุงธนบุรี กรมการเมืองนครราชสีมาเฝ้าบอกเข้ามาว่า พระยานางรองถูกตั้งข้อหาว่าคบคิดเป็นกบฏกับเจ้าโอ เจ้าอิน และอุปฮาดเมืองจำปาศักดิ์ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชจึงโปรดเกล้าฯ ให้ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เมื่อครั้งยังดำรงตำแหน่งเจ้าพระยาจักรีเป็นแม่ทัพขึ้นไปเมืองนครราชสีมา ทรงจับตัวพระยานางรองมาได้สวนพิจารณาโทษตามข้อกล่าวหาและทราบว่าเป็นกบฏจริงจึงให้ประหารชีวิตเสีย แต่เจ้าโอ เจ้าอิน และอุปฮาด ไปตั้งช่องสุ่มผู้คนอยู่ที่เมืองจำปาศักดิ์ จึงกราบบังคมทูลลงไปทีกรุงธนบุรี สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช จึงโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาสุรสีห์ (สมเด็จพระบวรราชเจ้า มหาสุรสิงหนาท) คุมกองทัพหัวเมืองฝ่ายเหนือไปสมทบกับเจ้าพระยาจักรี ที่เมืองนครราชสีมา และยกไปตีเมืองจำปาศักดิ์ เมืองโขง เมืองอัตปือ ได้ทั้ง ๓ เมือง พร้อมทั้งจับตัวเจ้าโอ เจ้าอิน และอุปฮาดเมืองจำปาศักดิ์ ประหารชีวิตดังความที่ปรากฏในประชุมพงศาวดาร เล่ม ๔๐ ภาค ๖๕-๖๖ เรื่องพระราชพงศาวดารกรุงธนบุรี ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) ว่า “อนึ่ง” แต่ ณ ปิวอก อัฐทก (พ.ศ. ๒๓๑๙) นั้นพระยานางรองคบคิดการกบฏกับเจ้าโอ เจ้าอิน อุปฮาด กระทำการกำเริบขึ้น จึงดำรัสให้พระยาจักรีเป็นจอมทัพไปจับพระยานางรองฆ่าเสีย เจ้าโอ เจ้าอิน อุปฮาดนั้นหนีเข้าป่าสัก จึงจัดทัพฝ่ายเหนือให้พระยาสุรสีห์ ฯ เป็นแม่ทัพยกทัพขึ้นไปบรรจบกองทัพพระยาจักรี กระทำแก่เมืองสัก เมืองโขง เมืองอัตปือได้...” แล้วตั้งเกลี้ยกล่อมเขมรป่าดงและบรรดาเมืองต่างๆใกล้เคียงให้เข้าสวามิภักดิ์ ได้แก่ เมืองตลุง เมืองสุรินทร์ สังขะและเมืองขุขันธ์ เอกสารทางประวัติศาสตร์หลายเล่ม ไม่ว่าจะป็นหนังสือเรื่องบุรีรัมย์ ตีพิมพ์ในงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ ประวัติมหาดไทยส่วนภูมิภาคจังหวัดบุรีรัมย์ หนังสือภูมิศาสตร์อีสาน เรื่องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การก่อตั้งเมืองบุรีรัมย์ ยังได้ยืนยันในทำนองเดียวกันว่า เมื่อจัดการเรื่องสงครามเรียบร้อยแล้ว ขณะยกทัพกลับ เจ้าพระยาจักรีได้พบเมืองร้าง มีชัยภูมิที่ดี จึงได้ตั้งเมืองขึ้นที่พื้นที่ที่มีดินแพะหนาแน่น (มีผู้สันนิษฐานว่า คือ บริเวณศาลเจ้าพ่อหลักเมืองในปัจจุบัน) เมืองนี้จึงได้นามว่าเมืองแปะ รวบรวมผู้คน รวมทั้งพวกเขมรป่าดงมาตั้งหลักแหล่งจนเป็นปึกแผ่นพร้อมกันนั้นได้ตั้งบุตรเจ้าเมืองผไทสมัน ซึ่งติดตามมาด้วยพร้อมครอบครัวให้เป็นเจ้าเมือง ต่อมาได้รับบรรดาศักดิ์เป็นพระยานครภักดี

บุรีรัมย์ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

พอถึงสมัยรัตนโกสินตอนต้น ได้มีเรื่องราวของเมืองแปะ (บุรีรัมย์) โดยพระยานครภักดีนำราษฎรออกทำการต่อสู้พวกทหารลาวติดตามพื้นที่ช่องเสม็ด จับพระนครภักดีและครอบครัวจองจำไปให้เจ้าราชวงศ์ซึ่งตั้งทัพอยู่ที่ทุ่งสุวรรณภูมิ (ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด) ต่อมาพระนครภักดีได้ชักชวนชายหญิงในครอบครัวจับอาวุธเข้าต่อสู้เพื่อหนีในเวลากลางคืน แต่ถูกพวกทหารลาวฆ่าตายหมด เหลือแต่พระนครภักดี (หงส์) เป็นผู้รั้งตำแหน่งเจ้าเมืองแทน

เมืองบุรีรัมย์ยังใช้ชื่อว่าเมืองแปะ ต่อมาสันนิษฐานว่าได้เปลี่ยนชื่อเป็นเมืองบุรีรัมย์ ประมาณปลายรัชกาลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๔ หรือต้นรัชกาลที่ ๕ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ด้วยปรากฏว่าได้มีการแต่งตั้งพระสำแดงฤทธิ์รงค์ เป็นพระนครภักดีศรีนครา ผู้สำเร็จราชการบุรีรัมย์ ขึ้นต่อเมืองนครราชสีมา ใน พ.ศ. ๒๔๑๑ ซึ่งเป็นระยะเวลาหลังจากที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นครองราชย์ไม่นานนัก จากหลักฐานในระยะเวลาต่อมา และได้มีการปฏิรูปการปกครองในรูปแบบต่างๆ ปรากฏว่าเมืองบุรีรัมย์และเมืองนางรองได้ผลัดกันมีบทบาทความสำคัญกล่าวคือ

พ.ศ. ๒๔๓๓ ได้มีประกาศเรียกชื่อข้าหลวงกำกับหัวเมืองทั้ง ๔ หัวเมืองได้แก่ เปลี่ยนเรียกข้าหลวงนครจำปาศักดิ์เป็นข้าหลวงประจำหัวเมืองลาวตะวันออก ข้าหลวงเมืองอุบลราชธานีเป็นข้าหลวงเมืองหนองคายข้าหลวงประจำหัวเมืองลาวฝ่ายเหนือ ข้าหลวงเมืองนครราชสีมาเป็นข้าหลวงประจำหัวเมืองลาวกลาง ทั้งนี้โดยยกเมืองบุรีรัมย์ไปขึ้นกับหัวเมืองลาวฝ่ายเหนือ ซึ่งมีหนองคายเป็นศูนย์กลางและเมืองบุรีรัมย์ก็มีเมืองขึ้นในสังกัด ๑ เมือง ได้แก่ เมืองนางรอง หลังจากช่วงนั้น พ.ศ. ๒๔๔๐-๒๔๔๑ เมืองบุรีรัมย์ได้กลับขึ้นอยู่กับมณฑลนครราชสีมาเรียกว่าบริเวณนางรอง (มีฐานะเท่ากับจังหวัดหนึ่งสมัยนั้น) ประกอบด้วยเมืองบุรีรัมย์ เมืองนางรอง เมืองรัตนบุรี เมืองประโคนชัย และเมืองพุทไธสง

ครั้นถึง พ.ศ. ๒๔๔๒ ได้มีบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อมณฑลใหม่ซึ่งเดิมแต่ก่อนเรียกว่ามณฑลต่างๆ ตามพื้นที่มณฑลว่า ลาวเฉียง ลาวพวน ลาวกาว และมณฑลเขมรโดยเปลี่ยนชื่อมณฑลลาวเฉียงเป็นมณฑลฝ่ายตะวันตกเฉียงเหนือ มณฑลลาวพวนเป็นมณฑลฝ่ายเหนือ มณฑลลาวกาวเป็นมณฑลตะวันออกเฉียงเหนือ มณฑลเขมรเป็นมณฑลตะวันออก ในคราวเดียวกันนี้ได้เปลี่ยนการเรียก "บริเวณนางรอง" ซึ่งประกอบด้วยเมืองบุรีรัมย์ เมืองนางรอง เมืองพุทไธสง เมืองประโคนชัย เมืองรัตนบุรี เป็น "เมืองนางรอง" แล้วยกเป็นเมืองจัตวา ดังความในพระราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๖ ร.ศ. ๑๑๘

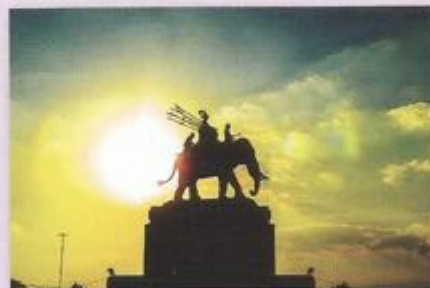
ในพ.ศ. ๒๔๔๔ กระทรวงมหาดไทยได้ออกประกาศแจ้งความว่าเนื่องจากเมืองนางรองซึ่งเป็นเมืองจัตวา ประกอบด้วยเมือง ๕ เมืองดังกล่าวแล้วนั้น ตั้งที่ว่าการอยู่ที่เมืองบุรีรัมย์ แต่ตราตำแหน่งเป็นตราผู้ว่าราชการเมืองนางรอง ซึ่งนามเมืองที่ตั้งที่ว่าการ แล้วตราตำแหน่งมิได้มีความสอดคล้องกันตามจริง จึงให้เปลี่ยนชื่อบริเวณนั้นเป็นเมืองบุรีรัมย์ เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๔๔๔ พร้อมกับเปลี่ยนตราตำแหน่งผู้ว่าราชการเมืองนางรองเป็นผู้ว่าราชการเมืองบุรีรัมย์

พ.ศ. ๒๔๕๐ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กระทรวงมหาดไทยปรับปรุงหัวเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในส่วนมณฑลนครราชสีมา นั้น ประกอบด้วย ๓ เมือง ๑๗ อำเภอ แบ่งเป็น เมืองนครราชสีมา มี ๑๐ อำเภอ เมืองชัยภูมิมีอำเภอสังกัด ๓ อำเภอ และเมืองบุรีรัมย์ มีอำเภอสังกัด ๔ อำเภอ ได้แก่ พุทไธสง รัตนบุรี (ปัจจุบันสังกัดสุรินทร์) นางรอง และประโคนชัย

เวลาต่อมา พ.ศ. ๒๔๗๖ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๗ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศยุบมณฑลนครราชสีมาและมณฑลอุดร และได้มีการตราพระราชบัญญัติระเบียบแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. ๒๔๗๖ จัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาคออกเป็นจังหวัดและอำเภอ จนถึงปัจจุบัน

กำเนิดพระบรมราชานุสาวรีย์ (ร.๑)

เหตุการณ์สำคัญอีกอย่างหนึ่งของชาวจังหวัดบุรีรัมย์ที่จารึกไว้ในความทรงจำคือ ในช่วง พ.ศ. ๒๕๓๑ จังหวัดบุรีรัมย์ได้มีการกำเนิดการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ด้วยความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์และพระบรมจักรีวงศ์ ที่ทรงก่อตั้งเมืองบุรีรัมย์ มีการกำเนิดการก่อสร้าง ณ วงเวียนถนนสายบุรีรัมย์-สตึก ติดกับถนนสายบุรีรัมย์-ประโคนชัย (ปัจจุบันเรียกว่า วงเวียนพระบรมราชานุสาวรีย์) ในวันที่ ๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๘ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้ทรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินทรงวางศิลาฤกษ์พระบรมราชานุสาวรีย์ โดยมีกรมศิลปากรเป็นที่ปรึกษาแก้ไขและควบคุมการก่อสร้าง รูปแบบข้างประทับที่สลับซับซ้อนหน้าสู่ศาลากลางจังหวัดบุรีรัมย์ การดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จใน พ.ศ. ๒๕๔๑ อันเป็นโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๗๒ พรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน ในการนี้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารได้เสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ณ บริเวณวงเวียน จังหวัดบุรีรัมย์ ในวันจันทร์ที่ ๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๒

เชื้อชาติเผ่าพันธุ์ชาวบุรีรัมย์

ชนชาติ ๔ เผ่าพันธุ์ในจังหวัดบุรีรัมย์

เชื้อชาติ

ประชาชนในจังหวัดบุรีรัมย์ ในจังหวัดบุรีรัมย์ มีกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งเป็นชนพื้นเมืองดั้งเดิม ๔ กลุ่ม คือ กลุ่มไทย-โคราช กลุ่มไทยอีสานหรือไทย-ลาว กลุ่มไทย-เขมร และกลุ่มไทย-กวย นอกจากนี้ภาษาเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญสำหรับความแตกต่างของกลุ่มชาติพันธุ์เหล่านั้นแล้ว วิถีชีวิตส่วนรวมของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ก็ยังมีเอกลักษณ์ของตนเองที่สามารถบอกได้ว่าเป็นชาติพันธุ์นั้นๆอีกด้วย ดังจะนำมากล่าวต่อไปนี้

ไทย-โคราช

ไทย-ลาว

ไทย-เขมร

ไทย-กวย

เชื้อชาติกลุ่มไทยโคราช

ไทย-โคราช

กลุ่มไทยโคราชส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในเขตอำเภอปะคำ นางรอง หนองกี่และลำปลายมาศ ซึ่งมีอยู่ประมาณ ๒๐ % ของประชากรในจังหวัดบุรีรัมย์

รูปแบบลักษณะการแต่งกาย

จะนุ่งโจงกระเบนทั้งชายและหญิง เสื้อคอกลมผ้าขาวม้าพาดบ่าด้านซ้าย หญิงนิยมทัดดอกไม้ที่หู

การอยู่กรกิน

จะแบ่งออกเป็น ๒ พวก พวกแรกเป็นผู้มีอันจะกิน (พวกผู้ดี) พวกเจ้าขุนมูลนาย การอยู่กรกินจะพิถีพิถันสะอาด ภูมิฐาน สมกับฐานะของตนเอง การกินสะอาดถูกหลักอนามัยไม่นิยมกินอาหารแบบสุกๆ ดิบๆ อาหารที่นำมารับประทานจะต้องปรุงให้สุกก่อนทุกครั้ง การอยู่จะนิยมอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เป็นคณะแบบเครือญาติ ไม่นิยมแยกกันอยู่

สำหรับชาวบ้านธรรมดา เป็นแบบเรียบง่ายไม่พิถีพิถันมากนัก แต่ที่สำคัญคือ อาหารที่นำมารับประทานจะต้องนำมาปรุงให้สุกก่อนการรับประทาน

อาหารหลัก ของชาวไทยโคราช คือ ข้าวสวย (เจ้า) และกับข้าวที่เป็นอาหารหลักก็คือ น้ำพริกผัก

กิจกรรมรยาท

ชาวไทยโคราชเป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน วานอนสอนง่ายเชื่อฟัง พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย และเชื่อฟังผู้นำ ไม่ประพฤติล่วงเกินคำสั่งสอนของผู้เป็นบุพการี

สำหรับขนบธรรมเนียมประเพณีของชนชาวไทยโคราช

จังหวัดบุรีรัมย์ในเขตอำเภอต่างๆ จะนิยมทำกัน ดังนี้

๑. ประเพณีทำบุญสารท หรือบุญสารทไทย นิยมทำกันในวันสิ้นเดือน ๑๐
๒. ตรุษไทย นิยมทำกันในวันสิ้นเดือน ๔
๓. เทศน์บุญมหาชาติ นิยมทำกัน ในวันขึ้น ๑๒ ค่ำ เดือน ๑๒ หรือวันเพ็ญเดือน ๑๒

ความเชื่อถือ การทำบุญใส่บาตร ส่งผลบุญไปให้บรรพบุรุษ เป็นประเพณีที่นิยมทำกันในระหว่างเดือน ๖ ไม่กำหนดวันที่แน่นอน เป็นการทำบุญประจำหมู่บ้าน ซึ่งเชื่อว่าเป็นการส่งผลบุญไปให้บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว เป็นการแสดงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

ความเชื่อเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ คือ การทำนา ทำไร่ เมื่อถึงฤดูการทำนา คือ เดือน ๖ ทุกปี เมื่อก่อนจะลงมา ลงทำไร่ ไถนา จะต้องประกอบพิธีแรกนา (แรกนาขวัญ) เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่การประกอบอาชีพ

เชื้อชาติกลุ่มไทยอีสานหรือไทย-ลาว

ไทย-ลาว

กลุ่มไทยลาวในจังหวัดบุรีรัมย์ส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตอำเภอพุทไธสง อำเภอนาโพธิ์ อำเภอสตึก อำเภอลำปลายมาศ อำเภอคูเมือง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ อำเภอหนองกี่ อำเภอแคนดง แต่ปัจจุบันได้กระจุกกระจายเกือบทุกอำเภอ คนไทยเชื้อสายลาว มีประมาณ ๓๕ % ของประชากรในจังหวัดบุรีรัมย์

ลักษณะการแต่งกาย

ชายนิยมแต่งกายแบบผ้าซิ่นหรือโสร่ง นิยมนุ่งผ้าหัวกุด (หัวกุด) เสื้อนิยมนุ่งเสื้อม่อฮ่อม ทอเอง ตัดเอง ส่วนมากเป็นสีคราม คือย้อมด้วยผ้าที่ย้อมด้วยน้ำมันของพืชชนิดหนึ่ง ซึ่งเรียกกันในหมู่ชนชาวอีสานว่า “ต้นคราม” คำพูดที่พูดกันก็คือ นุ่งเสื้อม่อฮ่อม ผ้าขาวม้าลายสำหรับชายและผ้าไหมพาดบ่าสำหรับหญิง

สำหรับการอยู่การกิน

ชนชาวอีสานจะอยู่จะกินแบบง่าย ๆ ไม่พิถีพิถันมากนัก บางคนยังชอบกินของสุกๆ ดิบๆ เช่น ลาบ ก้อย ชกเล็ก ฯลฯ โดยเฉพาะเนื้อโค กระบือ จะนิยมรับประทานกันแบบสดๆ เช่น ผสมกับเลือดสดอย่างเอร็ดอร่อยมาก ชอบรับประทานพวกแมลงต่างๆ และสัตว์ป่า เช่น พริก กิ้งก่า - งูสิง จิ้งหรีด ตั๊กแตน สารพัดสัตว์ที่มีอยู่ในท้องถิ่นซึ่งเชื่อว่าสามารถฆ่าเชื้อหรือลดโรคพยาธิ และเป็นวัฒนธรรมที่ถือปฏิบัติตามบรรพบุรุษดั้งเดิม

การอยู่ ก็จะรวมกันอยู่เป็นหมู่เป็นคณะ ที่อยู่ที่นอนก็เหมาะสมตามสมควรแก่ฐานะของตนเองที่มีเงินทองก็จะสะอาดดูสวยงาม คนจนฐานะไม่ค่อยดีก็ไม่สะอาดเท่าที่ควร

อาหารหลัก คือ เดิมทีการรับประทานอาหารยังบริโภคข้าวเจ้า ข้าวเหนียว กับข้าวเป็นอาหารทั่วๆ ไป รวมทั้งแจ่วปลาร้า (แจ่วบอง) แต่ปัจจุบันประชากร ๘๐% ของจังหวัดจะบริโภคข้าวเจ้าเป็นหลัก

สำหรับด้านกิริยามารยาท

คนลาวอีสานจะเป็นคนอ่อนโยน เชื่อในคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนา เมื่อแสดงความเคารพต่อผู้หลักผู้ใหญ่หรือผู้มีพระคุณจะกลัวจะเป็นบาป ดังนั้น คนอีสานจึงเคารพเชื่อฟังผู้หลักผู้ใหญ่ ไม่ล่วงเกิน ขนบธรรมเนียมประเพณีที่นิยมทำกันคือ

๑. บุญเดือน ๓ บุญบั้งข้าวจี
๒. บุญเดือน ๔ บุญผะเหวด (บุญเทศน์มหาชาติ)

๓. บุญเดือน ๕ บุญสงกรานต์
๔. บุญเดือน ๖ บุญบั้งไฟ (ขอฟ้า ขอฝน จากพญาแถน)
๕. บุญเข้าพรรษา บุญออกพรรษา
๖. บุญข้าวประดับดิน กระทำในเดือน ๙
๗. บุญข้าวสาก (บุญสลากภัต) วันเพ็ญเดือน ๑๐

ความเชื่อเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี

การเกิด เมื่อทารกเกิดจะให้อนบนกระดังและจัดหาหนังสือ ตำรับ ตำราต่างๆ มาวางไว้ใกล้ๆ เด็กด้านบนศีรษะ เชื่อกันว่า จะทำให้ทารกเมื่อโตขึ้นจะเป็นผู้มีวิชาความรู้ดี จะได้เป็นเจ้าคน นายคน การตาย ฉาปนกิจ (เผา) ทันทึ่เมื่อมีการตายจะไม่นิยมตั้งสวดอภิธรรมดังเช่นทุกวันนี้ หลังการเผานั้น จะจัดให้มีการสวดมนต์เย็นติดต่อกัน ๓ คืน เรียกว่า “งันเขื่อนดี” รุ่งขึ้นเช้า วันที่ ๓ ก็ทำบุญตักบาตรอุทิศส่วนกุศลให้ผู้ตายเป็นเสร็จพิธี

ภาษาลาวจังหวัดบุรีรัมย์

สำเนียงพูดของไทยลาวกลุ่มนี้จะแตกต่างจากไทยลาวสายอุบล ขอนแก่น ร้อยเอ็ด และศรีสะเกษ จังหวัดบุรีรัมย์ใช้ภาษาไทยอีสาน (ลาว) มากใน อำเภอลำปลายมาศ อำเภอพุทไธสง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ อำเภอนาโพธิ์ และบางส่วนของทุกอำเภอในเขตจังหวัดบุรีรัมย์

เชื้อชาติกลุ่มไทย-เขมร

ไทย-เขมร

แหล่งอารยธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนใต้ของประเทศไทยหรืออีสานใต้ของประเทศไทย อันเป็นที่ตั้งของจังหวัดบุรีรัมย์ มีความเจริญรุ่งเรืองมานาน ผสมผสานวัฒนธรรมของหลายชาติพันธุ์ จนกลายเป็นเอกลักษณ์ที่งดงาม เชื่อกันว่าเมืองแห่งนี้ก่อร่างสร้างขึ้นราว ๓,๐๐๐ ปี ล่วงมาแล้ว ในยุคที่รุ่งเรืองที่สุด สมัยทวารวดีที่ขอมเรืองอำนาจซึ่งเป็นชนดั้งเดิมหรือบรรพบุรุษของชาวเขมรในปัจจุบัน จากหลักฐานการขุดค้นโครงกระดูก เครื่องปั้นดินเผา สัมฤทธิ์ และคูคันดินที่มีน้ำล้อมรอบ ๑๔๘ แห่ง ทั้งจังหวัด รวมทั้งปราสาทหินบึงบอกรวมความเจริญรุ่งเรืองได้เป็นอย่างดี

อำนาจ การปกครอง ความอ่อนแอ ความเสื่อมสลายกาลเวลา ทำให้เมืองแะได้ถือกำเนิดเมื่อปี พ.ศ. ๒๓๑๔ หรือ ๒๓๔ ปี มาแล้ว เป็นศูนย์กลางการปกครองและเป็นจังหวัดเมื่อเกือบ ๘๐ ปีมาแล้ว เดิมบริเวณดินนี้นับตั้งแต่ฝั่งขวา "บุรีมูล" หรือปาม้วน หรือแม่แก้วมูลในปัจจุบัน ลงได้ไปจนถึงเทือกเขาพนมดงรัก หรือเขาไม้คาน ที่ไทยเรียกไผเราะเพราะพริ้งว่า "ภูเขาพนมดงรัก" นั้น เป็นที่อยู่อาศัยของเขมรสูงที่นักประวัติศาสตร์ชาวกรุงผู้คงแก่เรียนเขียนไว้ว่า เป็นที่อยู่ของเขมรป่าดง โดยเฉพาะพื้นที่อำเภอเมือง, สตึก, กระสัง, ประโคนชัย, ละหานทราย, บ้านกรวด, ห้วยราช, พลับพลาชัย, ชำนิ, เฉลิมพระเกียรติ ล้วนแล้วแต่เป็นที่อยู่

อาศัยของชาวบุรีรัมย์-เขมรทั้งสิ้น ประมาณร้อยละ ๘๐ ของประชากรทั้งจังหวัด พูดภาษาเขมร (ชาวบุรีรัมย์ดั้งเดิมจริงๆ) แม้จะถูกกลืนด้วยภาษาไทย อันเป็นภาษาประจำชาติประมาณ ๖๕๐,๐๐๐ คน เลยทีเดียว เขมรเป็นชนชาติตามที่อยู่อาศัยได้ ๓ ถิ่น คือ เขมรสูง เขมรกลาง และเขมรต่ำ เขมรสูงอยู่ที่บุรีรัมย์, สุรินทร์ และศรีสะเกษ, เขมรกลาง (เขมรกันดาร) อยู่ในราชอาณาจักรกัมพูชา และเขมรต่ำอยู่ใน ๒๒ จังหวัดของเวียดนามตอนใต้ บริเวณลุ่มแม่น้ำโขงตอนที่จะไหลลงทะเลจีนใต้ ชาวเขมร หรือคะแมร์ นับถือพระอินทร์จึงเป็นที่มาของคำว่า "เขมรินทร์" ที่เป็นชื่อราชวังในพนมเปญ อันหมายถึง ที่ประทับแห่งความสวยงามปลอดภัยของพระอินทร์

ชาวเขมรชาติพันธุ์ดั้งเดิมแห่งบุรีรัมย์ มิได้อพยพมาจากแห่งใด ขอบอาศัยการทำนา เลี้ยงโค กระบือเป็นที่สุดท้ายยึดมั่นในประเพณีวัฒนธรรม มีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย อยู่ในทุกสภาพอากาศและภูมิประเทศ ชอบป่าเขาลำเนาไพร กระต้อมมากด้วยประเพณี พิธีกรรมแห่งความเชื่อ เคยมีผู้กล่าวว่า แต่งงานกับสาวเขมร เรื่องมาก สิ้นสอดแพง จอแง เรียกหุยมหิม แต่งกับสาวลาว สิ้นสอดถูกเรื่องไม่มากด้วย ประเพณีของเขมรมีทั้งบูชาสรรพสิ่งบนพื้นดิน บนฟ้าฟ้า ต้นไม้ ไบใหญ่ ไชตเขา ก้อนหิน เชื่อเรื่องโชคชะตา วาสนา พรหมลิขิต แต่ไม่ค่อยเชื่อตัวเอง

ประชากรกลุ่มที่พูดภาษาเขมรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ภาคอีสานตอนใต้ของประเทศไทยเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เขมรสูง มีอาศัยอยู่มากในจังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์และศรีสะเกษ ทั้ง ๓ จังหวัด มีพื้นที่บางส่วนติดต่อกับแนวชายแดนกับประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย ในปี พ.ศ. ๒๕๒๙ ได้มีการสำรวจพบว่า มีผู้พูดเขมร อยู่ใน ๓ จังหวัด ไม่ต่ำกว่า ๑,๖๔๓,๐๐๐ คน นอกจากพื้นที่ ๓ จังหวัดนี้แล้วยังพบว่ามีผู้พูดเขมรกระจายอยู่อีกหลายจังหวัด เช่น ในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี มหาสารคาม นครราชสีมา และในภาคอื่นๆ เช่น จังหวัดนครนายก จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี อุทัยธานี และตราด การกระจายของกลุ่มไทยเขมรในพื้นที่ต่างๆ เกิดขึ้นโดยการอพยพเคลื่อนย้ายไปทำมาหากินเลี้ยงชีพเป็นส่วนใหญ่ทั้งนี้เป็นเพราะการเคลื่อนย้ายไปจากจังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ และศรีสะเกษ ซึ่งมีชาวเขมรอยู่มาก

จังหวัดบุรีรัมย์เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีประชากรชาวเขมรอาศัยอยู่มาก ทั้งนี้เพราะจังหวัดบุรีรัมย์มีพื้นที่อยู่ติดกับพรมแดนประเทศกัมพูชาประชาธิปไตยและจังหวัดสุรินทร์ ชาวไทยเขมรในจังหวัดบุรีรัมย์ส่วนใหญ่อพยพมาจากจังหวัดสุรินทร์และศรีสะเกษ ประชากรที่พูดภาษาไทยเขมรมีประมาณร้อยละ ๕๐ ของประชากรทั้งจังหวัด ส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ทางตอนใต้ของจังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ อำเภอประโคนชัย อำเภอนางรอง อำเภอปะคำ อำเภอละหานทราย อำเภอกระสัง อำเภอสตึก และอำเภอเมืองบุรีรัมย์

วัฒนธรรมความเป็นอยู่

กลุ่มชาวไทยเขมร ในจังหวัดบุรีรัมย์ดำเนินชีวิตด้วยเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษา เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของกลุ่มตนเองไว้อย่างเหนียวแน่น โดยเฉพาะด้านความเชื่อ เช่น ความเชื่อทางด้านไสยศาสตร์ เครื่องรางของขลัง การเสกเป่า ยาสั่ง และการประกอบพิธีกรรมต่างๆ ในวิถีชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย ซึ่งมีการสืบทอดกันมาโดยมีผู้นำสืบทอดสู่ชนรุ่นหลังอย่างเหนียวแน่น

ด้านอาหารการกิน คนไทยเขมรรับประทานข้าวเจ้าเป็นหลัก นิยมรับประทานน้ำพริก จิ้มผัก เช่น ถั่วฝักยาว ผักชี แตงกวา ผักกาดขาว หรือผักคอง ประเภทต้มยำเช่น ต้มยำปลา และต้มยำไก่ โดยวิธีการง่ายๆ คือ มีเครื่องเทศ ขิง ข่า ตะไคร้ ใบมะกรูด พริกแห้ง เกลือป่น มะนาวหรือมะขามเปียก เพื่อให้ได้รสเปรี้ยว

ส่วนข้าวเหนียวใช้ทำขนม เช่น ข้าวเหนียวแดง ใช้ในงานแต่งงาน ใช้ทอข้าวต้มมัด ในงานแต่งงาน งานอุปสมบท และงานบุญต่างๆ

การแต่งกาย แต่เดิมนิยมนุ่งโจงกระเบน ใช้ผ้าสไบพาดแบบตะเบงมานคล้ายคลึงกับท้าวสุรนารี (ย่าโม) แต่งกายปัจจุบันหญิงสูงอายุ จะนิยมนุ่งโจงกระเบนสวมเสื้อคอกระเช้าหรือเสื้อสำเร็จรูปคล้องหรือพาดไหล่ด้วยผ้าขาวม้า หรือผ้าสไบสีขาว ดำ ซึ่งทอใช้เอง ชายนิยมนุ่งกางเกงขาก๊วย ผ้าขาวม้าหรือสไบ ไม่นิยมสวมเสื้อขณะที่อยู่บ้าน หากไปนอกบ้าน งานบุญ นิยมนุ่งสไบ สวมเสื้อแขนยาว ผ้าขาวม้าคาดเอวหรือนุ่งกางเกงขายาว ตามสมัยนิยมในปัจจุบันหญิงสาวอยู่ที่บ้านจะนิยม

นุ่งผ้าซิ่น และปัจจุบันหากออกจากบ้าน นิยมสวมกางเกงตามสมัยนิยมเช่นเดียวกัน

การอยู่การกิน ของชาวเขมร ไม่นิยมกินของสุกๆ ดิบๆ ของที่จะนำมารับประทานจะต้องปรุงให้สุกก่อน นิยมข้าวสวย (ข้าวเจ้า) อาหารหลัก คือ ข้าวกับน้ำพริก

ความเป็นอยู่ ไม่ค่อยหวือหวา สะอาด คืออยู่กับตามสมควรแก่ฐานะ ไม่ค่อยพิธีพิถันในเรื่องความสะอาดเท่าที่ควร คืออยู่กับแบบง่ายๆ

ในด้านกิริยามารยาท คนชาวเขมรจะให้ความเคารพผู้ใหญ่ที่สูงอายุ ลูกหลานจะเคารพ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ของตนเป็นอย่างมาก จะเป็นคนกตัญญูรู้คุณ เคารพนับถือผู้ใหญ่ไม่ล่วงเกิน ยึดมั่นถือมั่นประเพณีดั้งเดิมอย่างเคร่งครัด

สำหรับประเพณีเกี่ยวกับความเชื่อ ชาวไทยเขมรมีขนบธรรมเนียมประเพณีอย่างหนึ่ง คือ การทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้ผู้ตาย เรียกว่า การทำบุญโตนตา คือการทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้ผู้ตายไปแล้วนิยมทำกันในวันสิ้นเดือน ๑๐ ประเพณีเกี่ยวกับการตาย จะนิยมฝังเอาไว้ก่อนจะไม่เผา ๓-๔ ปี จึงจะขุดเอาขึ้นมาเผา

ประเพณีการแต่งงาน ฝ่ายชายจะต้องรับการะทุกอย่างที่ฝ่ายหญิงกำหนด เรียกว่าเครื่องเช่นผี ไปจนถึงวันแต่งงาน ฝ่ายชายจะต้องนำสิ่งของที่ฝ่ายหญิงกำหนดไปให้ที่บ้านของฝ่ายหญิง แล้วฝ่ายหญิงจะแบ่งสิ่งของเหล่านั้นให้ฝ่ายชายส่วนหนึ่ง เมื่อถึงวันแต่ง เจ้าบ่าว จะขึ้นไปบนเรือนของเจ้าสาว เลยไม่ได้ จะต้องจัดให้มีการประกอบพิธีที่บริเวณหน้าบ้าน ซึ่งจัดเป็นประรำพิธีเอาไว้ เมื่อเสร็จพิธีแล้ว เจ้าสาวจึงจะลงมาจูงแขนเจ้าบ่าวขึ้นไปบนเรือน

ด้านการเกษตร เมื่อถึงเดือน ๖ ก็จะลงมาทำพิธีแรกนาเหมือนกับชนชาติอื่นๆ แต่ที่แปลกคือ เขาจะนำต้นกล้าไปปักดำตามวันทั้งเจ็ดวัน แล้วเฝ้าสังเกตดูว่าข้าวปักดำวันไหนเจริญงอกงามดี ในปีต่อมาก็จะปักดำกันในวันนั้น และสิ่งที่ยิยมทำกันอีกอย่างหนึ่งก็คือ การทำศาลเพียงตาซิ่น ซึ่งเป็นโรงพิธีเล็กๆ ขึ้นตามมุมใดมุมหนึ่งของแปลงนา เสร็จแล้วก็จะไม่รื้อถอนปล่อยให้ผุพังไปตามธรรมชาติ และจะทำเป็นประจำทุกปีก่อนการปักดำเมื่อฝนไม่ตกถูกต้องตามฤดูกาลก็จะทำพิธีขอฝนคือการแห่หางแมว

อาหารมีทั้งกินดิบๆ ในลักษณะลาบ ก้อย หรือปล้ำสดๆ แต่มีจำนวนน้อยซึ่งไทยกวยนิยมในหมู่นักดื่มสุรา

ชาวไทยส่วย ชนชาติส่วย พวกเขาจะเรียกตัวเองว่า กวย คำว่าส่วยเป็นคำพูดเรียกชื่อที่ชนชาติอื่นเรียกพวกเขา ซึ่งปกติพวกเขาไม่ชอบคำว่า ส่วย ผู้ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับชนชาติส่วยคือ นายอนุพรรณ ศรีแก้ว อยู่บ้านเลขที่ ๑๑๒ หมู่ ๓ บ้านโคกว่าน ตำบลหูก้าน อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ การนุ่งห่ม และการแต่งกายของชนชาวส่วยนิยมการแต่งกายนุ่งห่มเหมือนชนชาวเขมรแต่พิเศษคือนิยมหัตถดอกไม้ที่อยู่ทั้งสองข้างจะเป็นดอกไม้สีอะไรก็ได้ ในงานพิธีต่างๆ ถ้าเห็นการแต่งกายหัตถดอกไม้ที่หูปัจจุบันนี้ชาวไทยส่วยในจังหวัดบุรีรัมย์มีอยู่ประมาณ ๒%

การอยู่ การกิน

ชาวส่วยจะอยู่จะกินแบบง่ายๆ แต่ไม่นิยมกินของสุกๆดิบๆ อาหารที่จะรับประทานจะต้องเป็นอาหารที่ปรุงสุกแล้ว ส่วนอาหารที่สุกๆดิบๆจะนิยมรับประทานในหมู่นักดื่มสุรา ชอบอยู่รวมกันเป็นหมู่คณะ

กิริยามารยาท ความเชื่อถือ

ชนชาวส่วยจะถือเคร่งในเรื่องการตอบแทนต่อผู้มีพระคุณ เช่นในทุกปีในช่วงสงกรานต์ พวกเขาจะอาบน้ำไปให้พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย อาบ พร้อมทั้งหาเสื้อผ้าใหม่ๆให้หัดเปลี่ยน เป็นประจำทุกปี เชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดา มารดาไม่ประพฤตินอกกริณนอกรอยความเชื่อเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีส่วนมากจะคล้ายกับพวกเขมร เช่น การตายจะไม่นิยมเผาแต่จะฝังไว้ก่อนเป็นต้น

ประเพณีเกี่ยวกับพิธีกรรมทางศาสนา

ที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ประจำชนชาติของตนเองจะไม่มี ส่วนมากจะอนุวัตตามแบบอย่างเขมร เช่น ประเพณีการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้กับผู้ตายทำเหมือนกันกับชาวเขมร

สิ่งที่สำคัญประการหนึ่งสำหรับชาวส่วย คือ คนเฒ่า คนแก่ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย จะพำรสอนลูกหลานของตนว่า พวกเราเป็นชาติที่ไม่มีประเทศเหมือนคนอื่นเขา ให้รู้จักเจียมตัว อายายโส โอหัง อย่าไปทะเลาะเบาะแว้งกับคนอื่นเขา

สำหรับชาวกวยในจังหวัดบุรีรัมย์ซึ่งอพยพมาจากจังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ และจังหวัดสุรินทร์ เมื่อประมาณ ๑๐๐ ปีกว่ามาแล้ว ได้เข้ามาอยู่ในเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ หนองกี่ ลำปลายมาศ กระสัง สตึก ฝักขาม บ้านด่าน และประโคนชัย เป็นส่วนใหญ่

ชาวกวยมักจะยกย่องเรียกหัวหน้าว่า เจียง หรือเชียง ขณะที่เขมรเรียกผู้ที่บวชแล้วว่า “อะจิง” หรือปะแดง หรือ “เนียะ” เชียงหมายถึง นายบ้านผู้ใหญ่หรือผู้นำที่ชาวกวยต้องเคารพหรือปฏิบัติตาม

ในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย ประมาณปี พ.ศ. ๒๓๐๔ ช้างเผือกเชือกหนึ่งได้หนีผ่านมายังแดนบุรีรัมย์ กวยเมืองแปะ มีส่วนในการติดตาม จนไปได้คืนที่ป่าห้วยทับทัน ความเป็นเพื่อนที่ร่วมติดตามช้างเผือกนำไปถวายคืนให้พระเจ้าเอกทัศ ชาวกวยจึงมีเพื่อนเป็นเสนาอำมาตย์ที่กรุงศรีอยุธยา กาลต่อมาต้องนำส่งส่วยสา อากรไปยังเมืองหลวงทุกปี จึงเรียก กวยว่าพวก “ส่วย” ซึ่งชาว กวย หรือกวย แห่งบุรีรัมย์ไม่ชอบคำนี้สัก เพราะเป็นการแบ่งชนชั้น วรรณะมากเกินไป อยากรให้เรียกว่า กวย หรือ กูย อันหมายถึงชนชาติผู้ยิ่งใหญ่ ในการคล้องช้าง จับช้างและเลี้ยงช้าง อันเป็นเอกลักษณ์ของเผ่าพันธุ์ที่นาคาภูมิใจยิ่งนัก

กลุ่มไทย-กวย

ไทย-กวย

ปัจจุบันมีชาวไทยกวย (ส่วนมากจะเรียกส่วยหรือกูย) กระจายอยู่ทั่วไปในพื้นที่ต่างๆ ของจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ นครราชสีมา ศรีสะเกษ และบางส่วนของจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งได้อพยพไปจากจังหวัดสุรินทร์ และศรีสะเกษ

เป็นที่น่าสังเกตว่าชาวไทยกวยส่วนใหญ่มักจะมีตั้งหลักแหล่งอยู่ระหว่างแม่น้ำมูลกับเทือกเขาดงรัก อาจเป็นเพราะบริเวณดังกล่าวมีความอุดมสมบูรณ์และจังหวัดในภาคอีสานตอนใต้ที่มีชาวไทยกวยอาศัยอยู่หนาแน่นได้แก่ จังหวัดศรีสะเกษ สุรินทร์ และบุรีรัมย์ จะมีชาวไทยกวยอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นกว่าจังหวัดอื่นๆ โดยมีกระจายอยู่เกือบทุกอำเภอ กล่าวกันว่าก่อนที่จะชาวไทยลาวและไทยเขมรจะอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดศรีสะเกษ สุรินทร์ และบุรีรัมย์ ดินแดนเหล่านี้เป็นที่อยู่อาศัยของชาวไทยกวยทั้งหมด แต่ปัจจุบัน มีชาวไทยลาว ไทยเขมรอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานบริเวณดังกล่าวมากขึ้นตามลำดับ ส่งผลให้ประชากรของชาวไทยกวยยังคงเหลืออยู่จำนวนน้อยในจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มไทยกวยมีลักษณะเฉพาะตัวในการปรับตัวและยอมรับวัฒนธรรมอื่นสูง เมื่อมีโอกาสสัมพันธ์กับกลุ่มที่เข้ามาอาศัยอยู่ใหม่ที่มีความเจริญมากกว่า

การแต่งกาย

ชาวกวยผู้ชายไม่นิยมใส่เสื้อ นุ่งโสร่ง หรือโจงกระเบน แต่งกายคล้ายเขมร เมื่อมีงานบุญในหมู่บ้านหรือที่วัด ชอบใส่เสื้อดำ หรือน้ำเงิน ผู้หญิงนุ่งผ้าถุง มีผ้าสไบเฉียง และนิยมทัดดอกไม้ที่หูทั้งสอง

ภาษา

ชาวไทยกวยจะใช้ภาษากวยสำหรับสื่อสารในกลุ่มกวยด้วยกัน ถ้ามีความจำเป็นในการติดต่อราชการกวยจะใช้ภาษาไทยเป็นหลัก : หมายเหตุ ถ้าเอ่ยถึงไทย-กวย บางครั้งอาจจะเขียนไทย-กวย ไทยส่วย ก็คือเผ่าพันธุ์เดียวกัน

ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ

โครงสร้างทางครอบครัวชาวกวยในอดีตมีลักษณะเป็นครอบครัวขยายมีสมาชิกคู่สมรสหลายคู่ อยู่รวมกันในครอบครัวเดียวกัน ดังนั้นความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวจึงมีความผูกพันกัน อย่างหนาแน่นและจะเคารพในระบอบอาวุโส ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา ที่

ปัจจุบันสภาพความสัมพันธ์ได้เปลี่ยนแปลงไป อันเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ และสังคม ส่งผลให้โครงสร้างทางครอบครัวและความสัมพันธ์ในหมู่เครือญาติของชาวกวยได้รับผลกระทบ จึงต้องปรับปรุงวิถีชีวิตเพื่อความอยู่รอดและความยากจนของชาวกวยเป็นปัจจัยที่สำคัญที่เป็นแรงผลักดันให้คนในวัยแรงงานออกไปขายแรงงานในต่างถิ่น ทำให้สมาชิกในครอบครัวไม่มีความใกล้ชิดกันจึงเริ่มไม่คุ้นเคยกับเครือญาติของตน

วิถีชีวิต

อาหารการกินจะเป็นแบบง่ายๆ ที่หาได้ในท้องถิ่นที่เป็นพืชและสัตว์ ได้แก่ เมือก มัน เห็ด หน่อไม้ ผลไม้ป่าต่างๆ ที่เป็นสัตว์ที่หาได้จากธรรมชาติและสัตว์เลี้ยง เช่น กุ้ง กวาง กระต่าย นก หนู เต่า ตะกวด กิ้งก่า ลิง ค่าง กบ เขียด ปลา ลูกอ๊อด แมลงต่างๆ เช่น แมลงเม่า แมลงชี่ควาย แมลงข้าง ฯลฯ ส่วนสัตว์ที่เลี้ยงไว้เป็นอาหาร ได้แก่ เป็ด ไก่ หมู เป็นต้น ส่วนควายจะเลี้ยงไว้ใช้งาน โดยปกติจะไม่ฆ่าเป็นอาหาร ยกเว้นมีงานสำคัญ เช่น ขึ้นบ้านใหม่ แต่งงาน และงานเทศกาล เป็นต้น การกิน

อำเภอนongกี
ถิ่นมวยดัง ไก่ย่างรสดี มากมีผ้าไหม
หลากหลายวัฒนธรรม งามล้ำเขื่อนห้วยยาง

สถานที่ท่องเที่ยวบุรีรัมย์.... เมืองต้องห้าม...พลาด !!

๑. อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง บุรีรัมย์

ข้อมูล : อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง หรือ ปราสาทหินพนมรุ้ง เป็นหนึ่งในปราสาทหิน ในกลุ่มราชมรรคา ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ ๒ (บ้านดอนหนองแหน) ตำบลตาเป็ก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ ห่างจากตัวเมืองบุรีรัมย์ลงมาทางทิศใต้ประมาณ ๗๗ กิโลเมตรประกอบไปด้วยโบราณสถานสำคัญ ซึ่งตั้งอยู่บนยอดภูเขาไฟที่ดับสนิทแล้ว สูงประมาณ ๒๐๐ เมตรจากพื้นราบ (ประมาณ ๓๕๐ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง) คำว่า พนมรุ้ง นั้น มาจากภาษาเขมร คำว่า วนรุง แปลว่า ภูเขาใหญ่

ที่ตั้ง : เขาพนมรุ้ง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๑๑๐

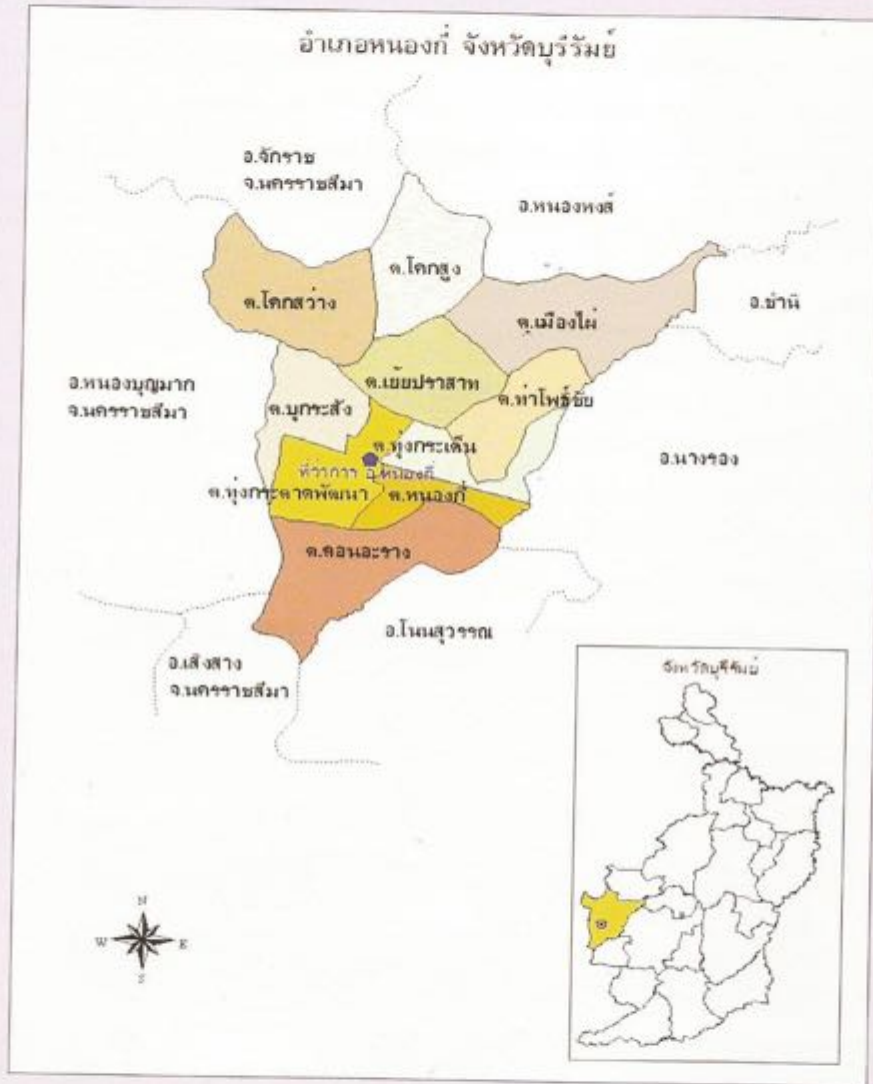
วันเวลาเปิด - ปิด : เปิดให้เข้าชมทุกวัน

การเดินทาง : ใช้เส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๘ (บุรีรัมย์-นางรอง)

ไฮไลท์ ปัจจุบัน ปราสาทหินพนมรุ้งกำลังอยู่ในเกณฑ์กำลังพิจารณาเป็นมรดกโลก เช่นเดียวกับปราสาทหินในกลุ่มราชมรรคาปัจจุบัน ปราสาทหินพนมรุ้งเป็นหนึ่งในปราสาทขอมของไทยที่มีชื่อเสียงมากที่สุด เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งของจังหวัดบุรีรัมย์ และถือเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญของจังหวัดบุรีรัมย์รวมถึงเป็นภาพพื้นหลังตราสัญลักษณ์ของสโมสรฟุตบอลบุรีรัมย์ ยูไนเต็ดอีกด้วย

อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์

อำเภอหนองกี่แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น ๑๐ ตำบล ๑๐๘ หมู่บ้าน

๑. หนองกี่ (Nong Ki)	๘ หมู่บ้าน	๖. หุ่งกระตาดพัฒนา (Thung Kratat Phatthana)	๑๒ หมู่บ้าน
๒. เยียปราสาท (Yoei Prasat)	๑๐ หมู่บ้าน	๗. หุ่งกระเด็น (Thung Kraten)	๙ หมู่บ้าน
๓. เมืองไผ่ (Mueang Phai)	๑๘ หมู่บ้าน	๘. ท่าโพธิ์ชัย (Tha Pho Chai)	๙ หมู่บ้าน
๔. ดอนอะราง (Don Arang)	๑๕ หมู่บ้าน	๙. โคกสูง (Khok Sung)	๘ หมู่บ้าน
๕. โคกสว่าง (Khok Sawang)	๙ หมู่บ้าน	๑๐. บุกระสัง (Bu Krasang)	๑๐ หมู่บ้าน

๓. นิว ไอ-โมบาย สเตเดียม บุรีรัมย์

“บุรีรัมย์ เมืองปราสาทสองยุค” (Dual Diversions) ๑ ใน ๑๒ เมืองต้องห้าม...พลาด ตามแคมเปญของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) เหตุที่เรียก “บุรีรัมย์” ว่าเมืองปราสาทสองยุค เพราะสิ่งที่ต้องห้าม...พลาด เมื่อมาเยือนเมืองแห่งนี้ก็คือปราสาทหินใน “ยุคอารยธรรมโบราณ” ซึ่งถือเป็นอัตลักษณ์สำคัญของจังหวัด เช่น ปราสาทพนมรุ้ง, ปราสาทเมืองต่ำ ฯลฯ และ Signature สำคัญของบุรีรัมย์ในยุคสมัยนี้คือ “ยุคสมัยของปราสาทสายฟ้า” ทีมฟุตบอล Buriram United ซึ่งมาพร้อมกับสนามไอโมบาย สเตเดียมที่ทันสมัยและสวยงามที่สุดในเมืองไทย

ข้อมูล : นิว ไอ-โมบาย สเตเดียม หรือชื่ออย่างเป็นทางการว่า อินเตอร์ คาสเซิล สเตเดียม (New i-Mobile Stadium, Thundercastle Stadium, Buriram Stadium) เป็นสนามกีฬาที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นสนามเหย้าของสโมสรฟุตบอล บุรีรัมย์ ยูไนเต็ด ตั้งอยู่ที่ตำบลอิสาน อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ สนามแห่งนี้มีความจุ ๒๔,๐๐๐ ที่นั่ง โครงสร้างประกอบด้วยเหล็กและไฟเบอร์ ซึ่งสร้างด้วยงบประมาณกว่า ๕๐๐ ล้านบาท โดยเป็นเงินสนับสนุนของ ไอ โม-บาย และบางส่วนของนายเนวิน ชิดชอบ และจัดเป็นสนามฟุตบอลที่ได้มาตรฐานแห่งแรกและแห่งเดียวในประเทศไทยที่ไม่มีลู่วิ่งคั่นสนามและผ่านมาตรฐานฟีฟ่า, เอเอฟซีและเอเอฟเอฟ และยังผ่านมาตรฐานระดับเอกลาสสเตเดียม จากเอเอฟซี และยังผ่านมาตรฐานระดับเวิลด์คลาสจากฟีฟ่า

ที่ตั้ง : ตำบลอิสาน อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

วันเวลาเปิด - ปิด : เปิดให้เข้าชมได้ทุกวัน

การเดินทาง : ใช้ถนนเส้นบุรีรัมย์ - ประโคนชัย

ไฮไลท์ ได้รับการรับรองจากกินเนสบุ๊คว่าเป็นสนามฟุตบอลในระดับฟีฟ่าแห่งเดียวในโลกที่ใช้เวลาก่อสร้างน้อยที่สุดในโลกด้วยเวลาเพียง ๒๕๖ วัน เท่านั้น

๔. เชื้อนลำนางรอง บุรีรัมย์

ข้อมูล เชื้อนลำนางรอง เป็นพื้นที่โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงตามพระราชดำริเชื้อนลำนางรอง เป็นเขื่อนดิน มีถนนลาดยางบนสันเขื่อนสำหรับชมทัศนียภาพ ที่สันเขื่อนมีหินลอย (หินภูเขาไฟอีกชนิดหนึ่ง) เป็นก้อนและแผ่น สีสันแบ่งกันเป็นชั้นๆ สวยงาม ซึ่งได้นำออกไปเรียงไว้กั้นน้ำเซาะสันเขื่อนและใกล้กับเชื้อนลำนางรองนี้มีเขื่อนคลองมะนาวซึ่งมีขนาดเล็กกว่า แต่ก็มีที่สวยงามและความเจียบสงบซึ่งถือเป็นสถานที่พักผ่อนของชาวจังหวัดบุรีรัมย์และผู้ที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดบุรีรัมย์อีกหนึ่งสถานที่อีกด้วย

ที่ตั้ง : ตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

วันเวลาเปิด - ปิด : เปิดให้บริการทุกวัน

การเดินทาง : ใช้ถนนเข้าบ้านโนนดินแดง ห่างจากอนุสาวรีย์เราสู้ประมาณ ๑ กม. ก่อนถึงอนุสาวรีย์จะพบทางแยกเข้าไปทางซ้าย เป็นลักษณะเขื่อนดิน

ไฮไลท์ นอกจากเขื่อนนี้จะเก็บน้ำไว้ใช้ในด้านเกษตรแล้ว ยังได้รับการปรับปรุงเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจมีบ้านพัก รับประทานอาหาร และค่ายพักแรม ติดต่อสำนักงานโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ลำนางรองซึ่งอยู่ก่อนถึงสันเขื่อน ในเวลาราชการ โทร. ๐-๔๔๖๐-๖๓๓๖ ต่อ ๑๕๙ ในบริเวณเดียวกันยังมีโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูป (ดอยคำ) ผลิตผักผลไม้กระป๋อง อาทิ ข้าวโพดอ่อน หน่อไม้และน้ำมะเขือเทศ

๕. ปราสาทเมืองต่ำ บุรีรัมย์

ข้อมูล ปราสาทเมืองต่ำ ตั้งอยู่ที่ ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ห่างจากปราสาทพนมรุ้งมาทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ประมาณ ๘ กิโลเมตร ปราสาทเมืองต่ำ เป็นศาสนสถานที่ยังคงหลงเหลืออยู่ตามคติความเชื่อทางศาสนาฮินดูสันนิษฐานว่าคงสร้างขึ้นเพื่อถวายพระศิวะ มีลักษณะเป็นศาสนสถานประจำเมืองหรือประจำชุมชน จากการศึกษาทางโบราณคดีพบว่า มีการก่อตั้งถิ่นฐานของชุมชนโบราณในละแวกนี้เป็นชุมชนขนาดใหญ่หลายชุมชน เช่นชุมชนบ้านโคกเมือง โคกยายคาน โคกสลองตอง เป็นต้น โบราณวัตถุที่ขุดพบได้แก่ เครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ภาชนะดินเผาเนื้อดิน เครื่องถ้วยชามเคลือบสีน้ำตาล และเคลือบสีเขียวเป็นจำนวนมาก

ที่ตั้ง : ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

วันเวลาเปิด - ปิด : เปิดให้เข้าชมทุกวัน

การเดินทาง : ใช้ถนนทางหลวง ๒๒๒๑ ตรงเข้าไปทางประโคนชัย และเข้าทางแยกเข้าปราสาทเมืองต่ำ

ไฮไลท์ ชุมชนโบราณที่ปราสาทเมืองต่ำมีความสัมพันธ์กับชุมชนโบราณใกล้เคียงกันบนเส้นทางอารยธรรมขอมจากเมืองพระนคร สู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย

๒. สวนอุทยานเขาระโดง บุรีรัมย์

ข้อมูล สวนอุทยานเขาระโดง ตั้งอยู่ที่บ้านน้ำซับ ตำบลเสม็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ป่าเขาระโดงมีพื้นที่ ๖,๒๑๒ ไร่ กรมป่าไม้ได้ประกาศให้เป็นสวนอุทยานเขาระโดง เมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม (วันปิยมหาราช) พ.ศ. ๒๕๒๑ เป็นภูเขาไฟที่ดับสนิทแล้ว มีปากปล่องทะเลเห็นได้ชัดเจน รอบบริเวณแวดล้อมด้วยป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งอาศัยของสัตว์ป่าขนาดเล็ก

ที่ตั้ง : บ้านน้ำซับ ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

วันเวลาเปิด - ปิด : เปิดให้บริการทุกวัน

การเดินทาง : ใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๙ ไปทางอำเภอประโคนชัย ผ่านกองร้อยอาสา รักษาดินแดนบุรีรัมย์ ๒ และสี่แยกใหญ่ ให้ตรงไปจนถึงบ้านน้ำซับ จะเห็นภูเขาทางซ้ายมือ (ห่างจากสี่แยกประมาณ ๑ กิโลเมตร)

ไฮไลท์ บนเขาระโดงยังเป็นที่ประดิษฐาน “พระสุภัทรบทิตฺต” พระพุทธรูปองค์ใหญ่คู่เมืองบุรีรัมย์ และมีปราสาทอิฐโบราณ ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปจำลอง เป็นที่เคารพสักการะของชาวจังหวัดบุรีรัมย์ นักท่องเที่ยวนิยมขึ้นไปไหว้พระเพื่อความศิริมงคล และชมทิวทัศน์ของตัวเมืองบุรีรัมย์

๖. แหล่งเตาเผาโบราณ บุรีรัมย์

ข้อมูล แหล่งเตาโบราณ นักโบราณคดีได้สำรวจพบเตาเผา และเครื่องปั้นดินเผาโบราณจำนวนมาก เตาโบราณเหล่านี้มีอายุประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๔ - ๑๙ เป็นแหล่งผลิตเครื่องถ้วยชามเพื่อเป็นสินค้าป้อนให้กับเมืองต่างๆ โดยมีการทำเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ และขยายขอบเขตการผลิตไปยังพื้นที่ใกล้เคียงอีกด้วย กรมศิลปากรได้ทำการขุดแต่งเตาโบราณ ๒ แห่ง คือ เตานายเจียน และเตาสวย

ที่ตั้ง: อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

วันเวลาเปิด - ปิด : เปิดให้บริการทุกวัน ๘.๐๐-๑๗.๐๐น.

การเดินทาง : จากตัวเมืองบุรีรัมย์ไปตามทางหลวงหมายเลข ๒๐๗๕ ประมาณ ๖๖ กิโลเมตร ถึงสี่แยกอำเภอบ้านกรวด เลี้ยวเข้าทางบ้านโคกกระชาย

ไฮไลท์ ปัจจุบันเครื่องปั้นดินเผาที่ขุดพบสามารถชมได้ที่ศูนย์วัฒนธรรมอีสานใต้ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หรือที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

๗. ศาลหลักเมือง บุรีรัมย์

ข้อมูล ศาลหลักเมืองบุรีรัมย์ เป็นศาลหลักเมืองที่มีความสวยงามอลังการเป็นอย่างมาก ตั้งอยู่ใจกลางเมืองบุรีรัมย์ เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมือง เป็นที่เคารพสักการะบูชาและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวบุรีรัมย์และจังหวัดใกล้เคียงแต่เดิมเป็นเพียงศาลที่มีขนาดเล็กๆ แต่พอเริ่มชำระศฤงคารทางกลุ่มข้าราชการ พ่อค้า ประชาชนชาวบุรีรัมย์ จึงเห็นควรให้สร้างศาลหลักเมืองขึ้นมาใหม่ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยให้ทางกรมศิลปากร ช่วยทำการออกแบบในรูปแบบศิลปะขอมโบราณเพื่อเป็นการบ่งบอกเอกลักษณ์และตัวตนของคนชาวบุรีรัมย์ได้อย่างชัดเจน และที่สำคัญเป็นการรักษาวัฒนธรรมอันดีงามไว้ในคนรุ่นหลังได้สืบทอดกันต่อไป

ที่ตั้ง : ถนนจรระ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

เวลาเปิด - ปิด : ๖.๐๐ น. - ๑๗.๐๐ น.

การเดินทาง : ใช้เส้นทางถนนจรระ หน้าที่ว่าการอำเภอเมืองบุรีรัมย์ มุ่งหน้าทางตะวันออก ศาลหลักเมืองจะอยู่ฝั่งซ้ายมือ

ไฮไลท์ สิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองที่ชาวบุรีรัมย์ ถือเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ กราบไหว้สักการะเพื่อความเป็นสิริมงคล

๘. วัดเขાอังกฤษการ บูรริรัมย์

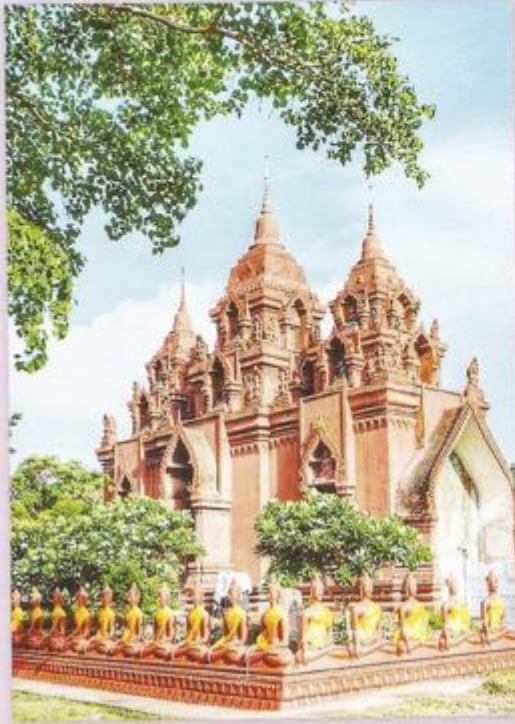
ข้อมูล เป็นวัดที่สร้างมานานในยุคที่ขอมเรืองอำนาจ น่าจะสร้างในยุคเดียวกันกับปราสาทหินเขาพนมรุ้ง ส่วนสถาปัตยกรรมสิ่งก่อสร้างที่เห็นในวัดปัจจุบัน ส่วนใหญ่สร้างใหม่ทับของเก่า ตัววัดตั้งอยู่ห่างจากหมู่บ้านประมาณ ๓ ก.ม. ตั้งอยู่บนยอดเขาพระอังคารซึ่งสูงประมาณ ๓๒๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล มีโบสถ์ที่ประยุกต์จากสถาปัตยกรรมหลายสมัย เป็นวัดที่สวยงามใหญ่โตแห่งหนึ่งของบุรีรัมย์ มีโบสถ์ ศาลา และอาคารต่างๆ เป็นวัดที่สร้างเลียนแบบสถาปัตยกรรมสมัยต่างๆ หลายรูปแบบงดงาม แปลกตาและน่าสนใจยิ่ง ภายในโบสถ์มีภาพจิตรกรรมฝาผนังและเรื่องราวพุทธชาดกเป็นภาษาอังกฤษด้วย บริเวณวัดเป็นปากปล่องภูเขาไฟคาดว่าเคยเป็นที่ตั้งของโบราณสถานสมัยทวารวดี เพราะเสมาหินแกะสลักสมัยดังกล่าวหลงเหลืออยู่เป็นจำนวนมาก

ที่ตั้ง : วัดเขาพระอังคาร บ้านเจริญสุข ต.เจริญสุข อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.บุรีรัมย์

เวลาเปิด - ปิด : เปิดให้เข้าชมทุกวัน

การเดินทาง : ห่างจากภูเขาพนมรุ้งไปทางตะวันตกประมาณ ๘ ก.ม. เส้นทางรถยนต์ที่เข้าสู่หมู่บ้านเจริญสุขมีอยู่ ๒ เส้นทาง เส้นทางแรกเริ่มจาก อ.นางรอง ผ่านบ้านผักหวาน บ้านสนวน บ้านกระเดื่อง บ้านหนองม่วง บ้านสวายสอ และบ้านโคกสะอาดอีกเส้นทางหนึ่ง เริ่มจาก อ.ประโคนชัย ไปทางทิศตะวันตกตามถนนสายโชคชัย-เดชอุดม ถึงถนนเจริญสุข เส้นทางนี้สะดวกทุกฤดูกาล

ไฮไลท์ เป็นวัดที่สร้างขึ้นในยุคที่ขอมเรืองอำนาจ และยังมีสถาปัตยกรรมที่สวยงามหลากหลายสมัย

๕๘ | ที่ระลึก...พิธีเปิด ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๘

๙. สนาม ช้าง อินเตอร์เนชั่นแนล เซอร์กิต

ข้อมูล บุรีรัมย์ อินเตอร์เนชั่นแนล เซอร์กิต (อังกฤษ: Buriram International Circuit, ย่อ: BRIC) หรือ ช้าง อินเตอร์เนชั่นแนล เซอร์กิต (ชื่อตามบริษัทเบียร์ช้าง ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนหลักของสนามในปัจจุบัน) เป็นสนามแข่งรถมาตรฐานสมาพันธ์รถยนต์นานาชาติ (FIA) ในประเทศไทย มีความยาวของสนาม ๕.๕๕๔ กิโลเมตร จำนวน ๑๒ โค้ง รองรับผู้ชม ๕๐๐๐๐ คน ได้รับการออกแบบจาก ผู้ออกแบบสนามแข่งรถชื่อดังของโลก เฮอร์มัน ทิลเก้ ซึ่ง Grand stand สามารถมองเห็นได้ทุกโค้ง มีมูลค่ากว่า ๒ พันล้านบาท แห่งแรก และแห่งเดียวในไทย ซึ่งเปิดสนามแข่งขึ้นอย่างเป็นทางการ ในวันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ตั้งอยู่ด้านทิศตะวันตกของนิเวศน์ไฮโมบายสเตเดียม ตำบลอิสาน จังหวัดบุรีรัมย์

ที่ตั้ง : ตำบลอิสาน อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

วันเวลาเปิด - ปิด : เปิดให้เข้าชมได้ทุกวัน

การเดินทาง : ใช้ถนนเส้นบุรีรัมย์ - ประโคนชัย

ไฮไลท์ เป็นสนามประลองความเร็วที่ใครๆ ก็อยากไปสัมผัสกับความเร็วดังระดับโลก

๑๐. พระบรมธาตุเจดีย์ศรีสุวคณานุสรณ์

ข้อมูล อยู่ในบริเวณวัดป่าเขาน้อย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยเป็นวัดป่ากรรมฐานสายหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต ที่ได้พัฒนาขึ้นตามปณิธานของพระโพธิธรรมจารย์เถรหรือหลวงปู่สุวัจน์ สุวโจ อดีตเจ้าอาวาส และ วิปัสสนาจารย์ผู้เป็นที่เลื่อมใสเพื่อให้เป็นสำนักปฏิบัติธรรมที่มีความสะดวกแก่ประชาชนทั่วไป เนื่องจาก เป็นวัดเก่าที่อยู่ใกล้ตัวเมืองสะดวกแก่การเดินทางและมีสภาพเป็นป่าเขาเหมาะแก่การเจริญวิปัสสนากรรมฐาน เพื่อให้เป็นศูนย์รวมศรัทธาแก่คณะศิษย์และประชาชน ในการปฏิบัติคุณงามความดี ตลอดจนการปฏิบัติ จิตภาวนาดังคำของหลวงปู่ซึ่งเคยปรารภไว้ในช่วงก่อนที่ท่านจะละสังขารว่า “วัดป่าเขาน้อยนี้หวังจะให้ เป็นสำนักปฏิบัติธรรม ให้ช่วยกันรักษาเอาไว้เน้อ ถ้าผมตายผมไม่ได้เอาไปด้วยดอก ที่สร้างก็เพื่อประโยชน์ ส่วนรวมและเพื่อลูกหลานผู้อยู่ข้างหลังนั่นเอง” ในโอกาสต่างๆ นั้นมีประชาชนมาวัดป่าเขาน้อยแห่งนี้ อยู่เสมอ เพื่อบำเพ็ญวิปัสสนากรรมฐาน นอกจากนี้ยังได้มาสักการะเจดีย์ศรีสุวคณานุสรณ์ เพื่อความ เป็นสิริมงคลแก่ผู้ที่มากราบไหว้สักการะอีกด้วย

ที่ตั้ง : ตั้งอยู่ในบริเวณวัดป่าเขาน้อย ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

วันเวลาเปิด - ปิด : เปิดให้บริการทุกวัน

การเดินทาง : ใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๙ ไปทางอำเภอประโคนชัย จะมีทางเลี้ยวเข้าวัด ทางซ้ายมือ (ห่างจากเขาระโดงประมาณ ๑ กิโลเมตร)

ไฮไลท์ เป็นสถานที่ที่เหมาะสมแก่การเจริญวิปัสสนากรรมฐาน เงียบสงบและใกล้ตัวเมืองแล้วการเดินทางก็แสนจะสะดวกสบาย

๑๑. เพ ลา เพลิน บูติก รีสอร์ท แอนด์ แอดเวนเจอร์ แคมป์ (PLAY LA PLOEN : Boutique Resort & Adventure Camp)

ข้อมูล เพ ลา เพลิน บูติก รีสอร์ท แอนด์ แอดเวนเจอร์ แคมป์ เป็นแหล่งพักผ่อนและแหล่งเรียนรู้ที่สมบูรณ์แบบแห่งเดียวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภายในมีทั้ง บูติก รีสอร์ท สถานที่จัดสัมมนา จัดทัศนศึกษาแบบพักแรมและแบบเข้าไปเย็นกลับสำหรับเยาวชน ซึ่งประกอบไปด้วยหลากหลายโซน ไว้รอให้ทุกๆท่านมาสัมผัส เช่น โซน The Flora @ Play La Ploen โซนแอดเวนเจอร์ แคมป์ และ โซนกาลครั้งหนึ่งกาลเลอรี เป็นต้น

ที่ตั้ง : ๒๕๒ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

วันเวลาเปิด - ปิด : เปิดให้บริการทุกวัน วันจันทร์-ศุกร์ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. และเสาร์-อาทิตย์ เวลา ๐๘.๐๐ - ๒๐.๐๐ น.

การเดินทาง เพ ลา เพลินห่างจากตัวเมือง ๓๒ กิโลเมตร ใช้เส้นทาง บุรีรัมย์ - คูเมือง

ไฮไลท์ เพ ลา เพลิน ถือเป็นอุทยานที่มีความครบครันทั้งกิจกรรมแอดเวนเจอร์ ที่พักสะอาดปลอดภัยและที่สำคัญ อุทยานไม้ดอกเพลลา เพลิน ที่จัดตกแต่งตามฤดูกาล อย่างสวยงาม

บรรณานุกรม

(ไม้ระบู้ผู้แต่ง). ๒๕๕๕. ที่ระลึกพิธีเปิดห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. กรุงเทพฯ : รมโบบุญ.

สรเชต วรคามวิชัย. ๒๕๕๕. บูริรัมย์ภูมิหลังประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : ที เค พรินต์ติง.

เว็บไซต์วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : https://th.org//สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ_สยามบรมราชกุมารี. (วันที่ค้นข้อมูล : ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๘)

เว็บไซต์กองราชเลขาธิการในพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.sirindhorn.net/Book-detail.php?type=2009-08-27%2010:33:16>. (วันที่ค้นข้อมูล : ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๘)

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

- นายสฤติย์ ทองเหลา
- นายโชคชัย ดลเสมอ

ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดบุรีรัมย์
รองผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดบุรีรัมย์

บรรณาธิการ

- นายเอกราช ชวีวัฒน์
- นางเดือนจิตร บงศ์บุตร
- นางวรรณวนิช ดีพาชู
- นายณัฐวุฒิพงษ์ ฝาคำ
- นางธัญชนก มาละศรี
- นางสาววิลาวัลย์ แสงพันธุ์

ผู้อำนวยการ กศน.หนองกี่
ผู้อำนวยการ กศน.ลำปลายมาศ
ครู
บรรณาธิการ
บรรณาธิการ
บรรณาธิการ

